Prehľad vybraných kampaní
SLOBODA ZVIERAT

Naším cieľom nie je iba zvieratám pomáhať, ale aj týraniu predchádzať.

Preto organizujeme množstvo kampaní, ktorých cieľom je upozorniť verejnosť na utrpenie zvierat. Rovnako sa snažíme vplývať na kompetentných. Pripravujeme akcie, pochody, demonštrácie, informačné stánky. Spolupracujeme s masmédiami, vydávame tlačové materiály a komunikujeme s verejnosťou.

Ďakujeme za Vašu pomoc a podporu, bez Vás by sme tu neboli.

Vaša **Sloboda Zvierat**

Autori: Kristína Mangová Devínska, Silvia Čaňová, Selma de Donnová a kolektív Slobody zvierat a partnerských organizácií Compassion in World Farming, Eurogroup for Animals, RSPCA, Retriever in Not e.V., Soil Association a World Animal Protection.
Grafický dizajn: Michaela Ištoková
Sadzba v písmovej rodine Acumin Pro.

© Sloboda Zvierat, 2018
www.slobodazvierat.sk

Obsah

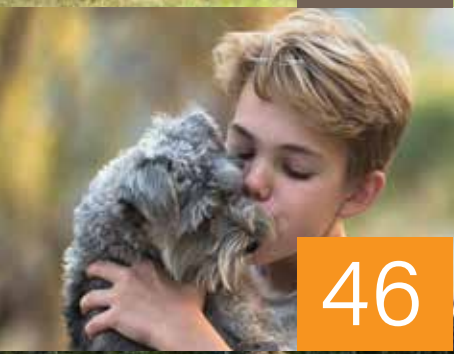

Hospodárske zvieratá

Žiadame dodržiavať zákony na chranu prasiat! 3

Zastavme diaľkové transporty zvierat – 8 hodín a DOSŤ! 9

Cesta slovenských jahniat na bitúnky v Taliansku 11

BIG MOVE alebo Veľké sťahovanie sliepok 14

Brojlery, zabudnuté obete 16

Prejavme našim kravám trochu lásky! 19

4 princípy welfare 21

Zvieratá vo výskume

STOP testom na zvieratách! 26

Časová os výskumu rakoviny pľúc 29

Stop vivisekcii 30

Divožijúce zvieratá

Kontajnerové medvede - Čo s nimi? 34

Nepravdivé mýty o medveďoch 36

Nekorunovaný kráľ našich lesov 37

Stop komerčnému lovu tuleňov! 39

História boja za zákaz komerčného lovu tuleňov 42

Pomôžte zachovať zákaz lovu veľrýb 43

Spoločenské zvieratá

Našli sa. Pretože prajeme osudovým stretnutiam... 45

Liberty for Dogs 46

Spotrebiteľ

Na etikete záleží! - 39Days4Rosa 49

Ekologické chovy vedia, čo je welfare - podporme ich! 53

Neklietkové vajíčka v obchodoch na Slovensku 54

Značenie vajec 55

Hospodárske zvieratá

Fotografia: Lorraine O'Sullivan

Žiadame dodržiavať zákony na ochranu prasiat + Project Pig

Na svete je chovaných 500 miliónov prasiat v priemyselných systémoch známych ako veľkochovy. Tieto systémy sa podobajú viac továrňam ako chovom živých zvierat. Ignorujú základné potreby zvierat a sútreďujú sa na rýchly výkrm na mäso alebo produkciu prasiatok. Cieľom je "vyrobiť" veľa za čo najkratší čas a čo najmenej peňazí.

2008: Prasačí krôčik vpred – legislatíva na ochranu prasiat

EÚ za posledné roky postúpila v ochrane zvierat o krok vpred. Uznala zvieratá ako cítiace bytosti (*Lisabonská dohoda*, *Zmluva o fungovaní EÚ, článok 13*), prijala minimálne legislatívu na ochranu nosíc (zákaz holých klietok, január 2012) a už v roku 2008 pre prasiatka prijala spoločnú legislatívu na ich ochranu (*Smernica Rady 2008/120/ES*, *Nariadenie vlády 735 / 2002 Z. z.*, *Nariadenie vlády 322 / 2012*).

Smernica má európskym prasatám garantovať minimálne podmienky ochrany: zákaz uväzovania, zákaz rutinného skracovania chvostíkov a zubov, a kastrácií bez umŕtvenia, obohatenie chovného priestoru materiálom na hrabanie, rýpanie a hranie sa.

2013: Zákaz klietok pre prasnice

Od januára 2013 pribudol aj zákaz klietkového ustajnenia prasníc. V klietkach, ktoré boli najbežnejším systémom veľkochovov trávili prasnice celú graviditu takmer bez pohnutia!

Project Pig

Inšpektori partnerských organizácií chceli zistiť, ako chovatelia v EÚ dodržiavajú legislatívu na ochranu prasiat. V lete 2013 sa preto rozhodli navštíviť a zdokumentovať chovy v Írsku, Španielsku, Taliansku, Poľsku a Českej republike.

Čo zistili inšpektori v európskych chovoch?

Počas inšpekcií na 31 farmách v Írsku, Španielsku, Taliansku a viacerých krajinách EÚ zdokumentovali:

- rutinné mrzačenie zvierat pri plnom vedomí (skracovanie chvostíkov, zubov, kastrácie, bez umŕtvenia),
- holé priestory s tvrdými a roštovými podlahami bez podstieľky a akéhokoľvek obohatenia v podobe dreva, pilín, slamy alebo sypkého materiálu na rýpanie a skúmanie prostredia, ktoré sú neodmysliteľnou súčasťou prirodzeného správania prasiat. Takéto prostredie okrem nepohodlia spôsobuje zvieratám zranenia, prasnice zatvorené počas celej gravidity v úzkych klietkach bez možnosti akéhokoľvek pohybu,
- ležanie vo vlastných výkaloch
- známky kanibalizmu a poranení ako výsledok nudy a veľkého stresu
- zvieratá trpiace bez ošetrenia ležiace bez pomoci v koridoroch
- koše plné mŕtvol, na ktorých bolo jasne vidieť, v akých hrozných podmienkach museli zvieratá žiť

Všetko toto je zakázané a takéto zaobchádzanie so zvieratami je neprípustným ignorovaním právnych predpisov EÚ na ochranu prasiat!

Ako to riešia farmári?

- rutinne zvieratám skracujú, obrusujú a trhajú očné zuby
- kupírujú chvostíky (bez umŕtvenia)
- vykonávajú kastrácie samčekov (rovnako pri plnom vedomí)

Rutinné a bolestivé mrzačenie zvierat pri plnom vedomí sa v európskych chovoch ukázalo ako bežná prax! Napriek tomu, že všetko **toto** smernica zakazuje.

Project Pig zdokumentoval realitu a so získanými dôkazmi vyzýva Európsku komisiu na okamžitú nápravu. Vyzýva EK, aby dodržiavala vlastné zákony a aby zabezpečila u farmárov ich plnenie. Inak sú zákony len zdrapy papiera a zvieratá budú naďalej trpieť.

Ministrom poľnohospodárstva/pôdohospodárstva členských štátov EÚ posielajú Euroobčania list s výzvou.

Posilni zákony, ochráň prasiatka a pošli našu výzvu! Podporilo ju už 300 tisíc ľudí.

Čo je klietkové ustajnenie prasiat?

Klietkové ustajnenie znemožňuje prasniciam napĺňať ich základné prirodzené potreby -rýpať, hľadať si potravu, skúmať prostredie.
Holá klietka je tesným železným väzením, ktoré nedovoľuje zvieraťu ani sa len otočiť a neposkytuje mu žiadne podnety.

Dôsledkom frustrácie a nudy je okusovanie kovových mreží - pre prasatá jediná možnosť realizácie. Prasnica je navyše po celý čas nútená špiniť si pod seba, nemá možnosť regulovať si telesnú teplotu (chladením sa alebo ohrievaním sa – teplou podstielkou, telesným kontaktom s ostatnými zvieratami).

Dlhodobá nemožnosť naväzovať sociálne ani fyzické kontakty s inými zvieratami navodzuje zvieratám ďalší stres a utrpenie.

Zákaz klietok mal vyslobodiť prasnice z väzenia tesných klietok, ktoré zvieratám neumožňovali akýkoľvek pohyb počas celého obdobia gravidity (pričom prasnice sa pripúšťajú počas roka opakovane s malými prestávkami na krátke dojčenie prasiatok, tzv. ciciakov).

Podľa novej legislatívy má byť prasnica po prvých 4 týždňoch gravidity premiestnená do pohodlnejšieho, väčšieho, spoločného ustajnenia a do individuálneho koterca premiestnená až tesne pred pôrodom, aby mala potrebný pokoj. Chovateľ jej má v tomto čase zároveň poskytnúť vhodný materiál na stavbu hniezda.

Aktuálna mapa dodržiavania zákazu klietkového ustajnenia v jednotlivých krajinách EÚ:

Hope šíri nádej

Kampaň medzi ľudí šíri aj obria prasnica Hope (Nádej). Je hovorkyňou všetkých prasiat chovaných v EÚ v neľútostných podmienkach veľkochovov. Po Českej republike zavítala nedávno do Amsterdamu a potom do Poľska. Dúfame, že príde aj k nám!

Zastavme diaľkové transporty zvierat – 8 hodín a dosť!

Prečo 8 hodín? Vedecké štúdie dokazujú, že po 8 hodinách transportu dochádza v tele zvierat k obrovskému vyplavovaniu adrenalínu, ktoré navodzuje stresový stav, vyčerpávanie organizmu často končiace úplným vyčerpaním až smrťou zvieraťa.

V roku 2008 vydala Európska komisia s Vedeckým výborom pre zdravie a pohodu zvierat správu o "dobrých životných podmienkach zvierat počas prepravy", v ktorej je uvedené, že transport musí byť čo najkratší. Publikovaná správa však nezasiahla do súčasnej legislatívy EU, v ktorej sú niekoľko dňové transporty akceptované.

Organizácie na ochranu zvierat a zainteresovaní občania bijú na poplach. Jatočné zvieratá nesmú byť transportované dlhšie ako 8 hodín.

Každoročne sú milióny živých hospodárskych zvierat prepravované extrémne vzdialenosti, aby boli zabité na bitúnkoch v inej krajine. Nie všetky prežijú niekoľkodňovú cestu sprevádzanú stresom pri nakladaní a vykladaní, odvodnením, hladom, vyčerpaním, teplom, zimou a zraneniami.

Mnohé zvieratá sú poranené na klzkých rampách, umierajú v kamióne od vyčerpania alebo sú pošliapané inými. Zvieratám je celkom nezmyslene, len kvôli väčším ziskom spôsobované utrpenie počas cesty, ktorá môže v najhorších prípadoch trvať až 72 hodín, t.j. 3 dni.

Medzinárodný obchod so živými zvieratami a transporty na dlhé vzdialenosti nie sú dôvodom iba utrpenia zvierat, ale aj šírenia nákaz. Transportmi živých

zvierat bola rozšírená slintačka a krívačka z Veľkej Británie do Francúzska a Holandska. Krajiny EÚ exportujú až 250 000 kráv a býkov na Blízky východ a do severnej Afriky. Tieto transporty trvajú 6 - 10 dní. Najväčšími exportérmi sú Nemecko, Írsko a Francúzsko.

Dlhá doba prepravy, brutálna manipulácia so zvieratami, usmrcovanie zvierat na bitúnkoch spôsobom neprípustným v krajinách EÚ, sú každodennou súčasťou tohto krutého a bezohľadného obchodu. Väčšina zvierat je usmrtená rituálne - sú podrezané pri plnom vedomí bez omráčenia a ponechané napospas aj niekoľko minút trvajúcemu vykrvácaniu.

Tento krutý obchod je veľkodušne podporovaný Európskou úniou a jej daňovými poplatníkmi.
Okolo 60 - 100 miliónov EUR dotácií získajú každoročne priekupníci so zvieratami, ktorí vyvezú zvieratá mimo krajín EÚ. Ochranári trvajú na tom, že je eticky neprípustné umelo podporovať z verejných peňazí obchod so zvieratami, ktorý spôsobuje toľko utrpenia.

Európska komisia zastavila dotácie pre export zvierat na bitúnky mimo EÚ, ale zároveň zaviedla významné výnimky pre vývoz zvierat do Egypta a Libanonu. Keďže takmer 90% predtým exportovaného dobytka aj tak putovalo najmä do Libanonu, v skutočnosti nedošlo k žiadnemu zlepšeniu situácie.

Slovenské reálie

Vývozy živých zvierat z krajín Vyšehradskej štvorky V4 - Poľsko, Maďarsko, Slovensko a Česká republika, predstavujú státisíce zvierat ročne. Tieto krajiny sú veľkými exportérmi živých zvierat a zároveň aj tranzitnými krajinami - len cez Slovensko tranzituje ročne až 20.000 kamiónov so živými zvieratami. Každoročne sa vyexportuje z Poľska asi 100 000 koní a 200 000 teliat, z Maďarska asi 400 000 jahniat.

Podľa štatistických údajov Ministerstva pôdohospodárstva SR a Slovenského štatistického úradu sú najväčším slovenským vývozným artiklom zo skupiny živých zvierat veľkonočné 8-12 týždňové čerstvo odstavené jahniatka.

Zo Slovenska sa každoročne vyvezie okolo 80 000 čerstvo odstavených, 8 až 12-týždňových jahniat a niekoľko desaťtisíc teliatok vo veku od 2 do 6 mesiacov.

Skoré odstavenie jahniat a ich predaj na bitúnok vo veku 3 mesiacov je základom prežívania ovčiarstva. Na to, aby bol na trhu dostatok jahniat v predveľkonočnom období je potrebné, aby sa jahňatá rodili v polovici januára. Kvôli tomu sa na jeseň umelými hormónmi vyvoláva u oviec ruja a potom sa umelo oplodňujú - inseminujú alebo pripúšťajú ku baranom. V januári sa rodia jahniatka, ktoré žijú spolu s matkami v tmavých ovčínoch a denné svetlo vidia po prvýkrát až v čase odstavu od matiek - pri nakladaní do kamiónov a prevoze na bitúnok.

Počas svojho krátkeho života nevedia, čo je to zelená tráva, prirodzená paša alebo behanie po lúke. Tie, ktoré sú okamžite odvezené na miestny bitúnok, obstáli lepšie. Tie, ktoré sú vyvezené do zahraničia, čaká niekoľko desiatok hodín zbytočného stresu navyše, transport v preplnených kamiónoch až na juh Talianska.

Cesta slovenských jahniat na talianske bitúnky

Záznam z prieskumu Slobody zvierat z cesty slovenských jahniat na talianske bitúnky

06:30 I Je chladné ráno 11. 4. 2003. Stojíme pred jednou ovčiarskou farmou v okrese Žilina. Podľa predošlej správy dnes prídu talianski kamionisti nakladať jahňatá, ktoré budú odvezené na bitúnok niekde v Taliansku. Kamión meška niekoľko hodín.

11:35 I Až teraz prichádza kamión s dvoma nákladnými prívesmi. Z prednej časti auta už počuť vystrašený bľakot malých jahniatok. Všetko sa dáva do pohybu, farma akoby ožila. Netušíme, že kým dôjde k nakladaniu, prejdú ďalšie vleklé dve hodiny.

13:30 I Každé jahňa je odvážené, označkované a zapísané. Manipulácia nie je vždy najšetrnejšia. Nakladanie trvá až do neskorého popoludnia, takmer do 17.00. Ak celý proces trval takto dlho aj pri jahniatkach, ktoré už bľačia vo vnútri kamióna, znamená to, že sú tam zavreté už od skorého rána.

17:15 I Kamión odchádza a my ho začíname sledovať s úmyslom putovať za ním až na miesto vykládky na talianskom bitúnku.

18:55 I Kamión v Púchove odbáča na vedľajšiu cestu a my, keďže nechceme byť príliš podozriví, pokračujeme smerom na diaľnicu na hraničný prechod s Maďarskom - v Čunove, kadiaľ by mal kamión prechádzať, ak má dodržať zákon a prepraviť živé zvieratá čo najkratšou cestou na miesto určenia.

22:30 I Čakáme v hustom daždi na hraničnom prechode. Telefonujeme pohraničným veterinárnym kontrolám na prechodoch v Čunove a tiež na 70km vzdialenom prechode v Medveďove. Zisťujeme, že "náš" kamión ešte neprešiel hranicu, ale vedľajším a menším prechodom v Medveďove už dnes popoludní prešli 3 iné kamióny. Od maďarských kolegov - ochranárov sa dozvedáme, že talianski prepravcovia úmyselne obchádzajú prechod Čunovo-diaľnica, za ktorým sú povinní absolvovať napájanie zvierat na napájacej stanici v obci Bezenye. Za napájanie je totiž treba zaplatiť asi 15 - 20 000 HUF a tak obídením prechodu ušetria aj na poplatkoch za diaľnicu aj za napájanie zvierat. To, že vysmädnutým mláďatám natlačeným v kamióne sa cesta výrazne predĺži, prepravcov netrápi.

23:30 I Pokračujeme v ceste na maďarsko-slovinskú hranicu - na jediný možný prechod v Redicsi. Asi po 100 km uprostred nocou zahaleného Maďarska takmer zázračne kamión o 01.00 v noci opäť stretávame v maďarskom mestečku Csárna na križovatke. Mali sme šťastie, teraz sa už tak ľahko neodlepíme. Spätne od hraničnej veterinárnej služby si potvrdzujeme, že kamión prešiel hraničným prechodom v Medveďove a údajne smeruje na juh Talianska do mesta Foggia.

02:40 I Prichádzame na napájacie miesto v Rédicsi. Niektoré zvieratá sú v kamióne už takmer 15 hodín.

Prepravcovia sa však nezdržiavajú, zvieratám iba dopĺňajú podstielku a po 20 minútach odchádzajú - zvieratá znova neboli napojené! Napojenie všetkých zvierat by totiž trvalo najmenej 2 hodiny. Maďarská kolegyňa, ktorá je túto noc na non-stop linke, mi v telefonickom rozhovore vysvetľuje, že je to bežné divadielko, ktoré prepravcovia hrajú na tejto stanici zakaždým.

05:20 I Prechádzame ďalší hraničný prechod a sledujeme kamión po Slovinsku, smerujeme najprv na Maribor, neskôr cez Ljubljanu na juh Slovinska. Počas celej cesty sa viac či menej približujeme ku kamiónu. Zvnútra počuť smutný bľakot vystrašených jahniat, ktorý od naloženia na Slovensku doteraz neprestal.

09:10 I Asi po 100 km nám už je jasné, že kamión nesmeruje na pôvodne určený hraničný prechod v Gorizii, kde nás čakajú naši kolegovia z Anglicka, ktorí transporty jahniat monitorujú v teréne už asi týždeň. Je zjavné, že náklad smeruje do Terstu.

10:50 I S Angličanmi sa stretávame na stráženom ohradenom parkovisku asi 500 km za hranicou, ktoré je veľké ako štyri futbalové štadióny a je na ňom Babylon niekoľkých tisícov kamiónov, benzíniek a obchodíkov. Začína sa hľadanie ihly v kope sena.

11:50 I Asi po hodine zisťujeme, že kamión opustil colný priestor a momentálne sa už asi 10 minút nachádza v Proseccu - 5 km vzdialenom mestečku na vykladacom a oddychovom mieste pre prepravované zvieratá. Dozvedáme sa, že naše jahňatá boli prvýkrát vyložené a napojené asi o 12:00, teda približne po 24 hodinách v kamióne.

15:00 I Spolu s Angličanmi sa už v Proseccu informujeme ako dlho budú jahňatá vyložené. Taliansky veterinár tvrdí, že zvieratá musia byť vyložené najmenej do 18:00... a prezradí, že zvieratám zo Slovenska akosi nesedia ušné známky a identifikácia (?!).

17:15 I Vstupujeme do ustajňovacích miest, aby sme sa opäť pokúsili nafilmovať jahňatá zo Slovenska. Pred komplexom maštalí však vidíme "náš" kamión aj s vodičom - vyčistený a pripravený na nakladanie. Žiadame majiteľa oddychového a prekladacieho miesta o povolenie filmovať v jeho priestoroch, ten nám však s ľútosťou oznamuje, že žiadosti vyhovieť nemôže, keďže jahňatá už boli asi pred 20 minútami naložené do iného kamióna a momentálne sú na ceste do Foggie. Musíme rýchlo konať. Po veľmi krátkej diskusii sa rozdeľujeme.

17:30 I Odpočinutí Angličania preberajú ďalšiu etapu sledovania a my, keďže sme už 30 hodín na nohách takmer bez spánku, sa vraciame na Slovensko.

Počas predveľkonočného obdobia smerovalo do Talianska niekoľko 100 kamiónov zo Slovenska, Poľska, Maďarska a Rumunska.

Celkový počet prevážaných oviec je takmer 800 000.

Štatistiky o úhynoch prepravovaných zvierat hovoria v optimistických číslach o **1% uhynutých zvierat**, čo v skutočnosti iba počas 2 týždňov pre Veľkou Nocou predstavuje **8 000 zvierat**, ktoré uhynuli počas prepravy od vyčerpania.

Naši zástancovia

Christa Blanke v roku 1998 založila združenie Animals Angels, ktorá sídli v Nemecku. Animal Angels sprevádzajú zvieratá na dlhých cestách v kamiónoch. Snažia sa im pomôcť , kde sa dá, či už na prekládkových staniciach alebo bitúnkoch. *„Sme tam s nimi“,* hlavné motto tejto organizácie.

Dan Jørgensen je členom Európskeho parlamentu a vedúci delegácie pre dánskych sociálnych demokratov. V rámci zákonov sa iniciuje v zlepšovaní pohody hospodárskych zvierat.
Od jeho zvolenia v roku 1994 presadzuje zákaz diaľkových transportov zvierat. Je podpredsedom internej skupiny Európskeho parlamentu pre dobré životné podmienky zvierat.

BIG MOVE alebo Veľké sťahovanie sliepok

Čo sú holé batériové klietky a prečo ich treba zakázať?

Holé batériové klietky sú úzke mrežované klietky (aj s mrežovaným dnom), v ktorých je v Európskej únii chovaných ešte stále väčšina nosníc - sliepok na znášanie vajec.

Sliepky sú v klietkach natlačené tak, že na každú pripadá priestor menší ako hárok papiera A4. V klietkach nemajú ani bidlo, ani hniezdo na znášanie vajec, ani miesto, kde by mohli hrabať, či dopriať si prašný kúpeľ, takže nemôžu vykonávať takmer žiadnu zo svojich prirodzených potrieb. Klietky sú dokonca také úzke, že sa v nich sliepky nemôžu ani otočiť či roztiahnuť si krídla. V holých batériovýh klietkach preto nesmierne trpia. Nejde o pár sliepok, ale o **200 miliónov sliepok v celej Európe.** Preto je dôležité zakázať v EÚ používanie holých batériových klietok.

Zákaz holých batériových klietok v EÚ od 1. 1. 2012

Po veľkej európskej kampani ochranárskych organizácií sa v roku 1999 stala nevídaná vec: európski ministri schválili smernicu o nosniciach (smernica Rady 1999/74/ES), ktorá od 1. januára 2012 zakazuje vo všetkých členských krajinách EÚ chov nosníc v holých batériových klietkach a zároveň zakazuje i predaj vajec z takýchto chovov.

Zákon v ohrození kvôli Poľsku

Napriek tomu, že na prípravu na zákon mala Európa takmer 12 rokov, žiada Poľsko o odklad zákona o ďalších 5 rokov. Prijatie odkladu by bolo nefér voči tým producentom, ktorí už do humánnejších alternatívnych systémov investovali, skreslilo by trh, ale čo je najdôležitejšie, predĺžilo by utrpenie miliónov európskych sliepok zatvorených v súčasnosti v úzkych batériových klietkach.

Slovensko zákon podporuje, ale...

Napriek tomu, že posledné oficiálne stanovisko Slovenskej republiky (vydané na žiadosť Slobody zvierat v decembri 2010 Ministerstvom pôdohospodárstva SR) vyjadruje podporu prijatia zákona v plánovanom termíne k 1.1. 2012, nie je ešte všetko vyhraté. Stanovisko SR totiž nemusí byť definitívne a lobby Poľska môže zmeniť nie len rozhodnutie našej krajiny, ale i iných menej presvedčených členov únie a tak prijatie zákona vážne ohroziť...

Veľké sťahovanie sliepok

Preto boj za zákon stále pokračuje. A vo veľkom! Najväčšia európska sieť na ochranu hospodárskych zvierat ENFAP, ktorá sa zaslúžila o prijatie zákona v roku 1999, a ktorej členom je už aj Sloboda zvierat prichádza s celoeurópskou kampaňou Veľké sťahovanie sliepok.

Kampaň vyzýva európsku verejnosť, aby pomohla prijať zákon včas a pre všetkých bez výnimiek a to tak, že budú občania únie posielať listy ministrom. Svojím aj tým ostatným. Aby bolo jasné, že prijatie zákazu je prianím veľkého množstva obyvateľov Európskej únie, vôľa tisícov spotrebiteľov, ktorí to v praxi dokazujú aj tým, že klietkové vajcia už prestali kupovať.

Úspech kampane je v rukách Euroobčanov

Listy majú pozitívne rozhodnutých ministrov podporiť v tom, aby zotrvali vo svojom presvedčení a zákon v prospech sliepok prijali v plnom rozsahu a načas. Ministra a premiéra Poľska majú zasa presvedčiť, aby stanovisko zmenili. Len tak dostane vyše 200 miliónov európskych sliepok šancu na lepší život!

Zapojte sa do kampane a pomôžte sliepkam! Je to jednoduché!

Pošlite e-mailom hotový list ministrovi Zsoltovi Simonovi o tom, že viete, že Slovensko sa pridalo na stranu vyspelých európskych krajín, ktorým utrpenie hospodárskych zvierat nie je l'ahostajné a ktoré sa zaviazali skoncovať s nehumánnym chovom nosníc v holých klietkach v riadne dohodnutom termíne. List je aj o tom, že si takéto rozhodnutie vážime, že ho podporujeme a že veríme, že urobí všetko preto, aby bol zákon prijatý v úplnosti a načas. Môžete napísať i originálny vlastný list. Každý hlas sa ráta!

Pošlite e-mailom listy ministrovi a premiérovi Poľska a vyzvite ich k prehodnoteniu stanoviska. Žiadosti ich krajiny o odklad nemajú opodstatnenie, na prípravu mali dostatok času a pri vstupe do EU v roku 2004 sa Poľsko zaviazalo prijať zákon v riadnom termíne. **Výnimka pre nich by znamenala, že milióny sliepok budú ďalších dlhých päť rokov trpieť v úzkych klietkach bez možnosti roztiahnuť krídla, otočiť sa, či zniesť vajíčko do hniezda.**

Zdroj fotografie.

Brojlery, zabudnuté obete

Brojlery - kurčatá chované na mäso - sú najpočetnejšie hospodárske zvieratá. Na Slovensku sa ich ročne odchová takmer **40 miliónov**, v EÚ presahuje celoročná produkcia **4 miliardy** brojlerových kurčiat.

Z veľkokapacitných liahní sú kuriatka prenášané na farmy, kde sú nasadené do obrovských hál bez okien s kapacitou 30 až 40 tisíc kurčiat. Ako rastú, ich životný priestor sa zmenšuje, podmienky sa zhoršujú a haly sú natoľko preplnené, že nie je možné vidieť podlahu, ktorá je nimi tak husto pokrytá.

Brojlerové kura je geneticky vyselektovaný hybrid šľachtený za účelom čo najväčšej produkcie mäsa. Súčasné vedecké poznatky však dokazujú, že biologicky a fyziologicky únosná miera prirodzeného rastu týchto zvierat bola dávno prekročená. Dnešné brojlery musia dosiahnuť svoju konečnú váhu za **42 dní**, čo je dvakrát tak rýchlo ako pred tridsiatimi rokmi. To, čo rastie rýchlo, sú svaly (ktoré sa jedia ako mäso), ale podporné orgány ako kosti končatín, srdce či pľúca neudržia krok s rýchlym rastom svaloviny tela. Končatiny kurčiat sa preto často lámu, nakoľko nevládzu udržať tak rýchlo vyvinuté telo. Výsledkom je, že každý rok milióny brojlerov trpia bolestivými a zmrzačujúcimi deformáciami nôh. Často sotva chodia, alebo sa len plazia. Niektoré zomierajú od hladu, pretože sa jednoducho nedostanú k vode a ku potrave.

Deformované končatiny

Profesor Donald Broom prirovnal taký chov zvierat s rýchlym rastom tela oproti rastu končatín k tomu, ako keby mal deväťročný chlapec behať na nohách sotva päťročného dieťaťa. Vedecké štúdie dokazujú, že vo veku 6 týždňov má 90% brojlerov pozorovateľné problémy s pohybom a 25% brojlerov extrémne problémy znemožňujúce chôdzu a pohyb.

Deformácie končatín sú bolestivé - podľa jedného výskumu v bežnom výkrmovom chove kurčatá uprednostňovali krmivo obsahujúce veterinárne

analgetikum caprofen, ktoré ich zbavovalo bolestí pred bežným krmivom.

Vnútorné orgány

Srdce takisto nedokáže udržať krok s prerasteným telom. Každý rok milióny brojlerov zomiera na zlyhanie srdca ešte pred dosiahnutím jatočného veku 6 týždňov. Hlavnými srdcovými chorobami sú ascites (vodnatieľka) a syndróm náhlej smrti.

Je to škandál, že sme vyšľachtili brojlery, ktoré nie sú schopné dožiť sa ani veku šiestich týždňov bez toho, aby milióny z nich netrpeli zmrzačením a nezomierali na infarkt. Tieto a ďalšie problémy vedú k úmrtnosti približne 2 - 4000 kurčiat na Slovensku denne.

Preplnené farmy

Na mnohých slepačích farmách je neuveriteľných 19 a viac kurčiat natlačených na jednom m2. Vedecké výskumy ukazujú, že také husté osadenie vedie k vážnym zdravotným problémom. Vtáky chované v husto preplnených halách trpia častejším výskytom rôznych chorôb (napr. poruchy nôh, prsnými výdutinami, kožnými zápalmi) a miera ich úmrtnosti je vyššia ako u vtákov chovaných vo voľnejších podmienkach.

Prirodzená obranyschopnosť rýchlorastúcich brojlerov je narušená, vo viacerých prípadoch bolo štatisticky dokázané zvýšenie úmrtnosti pri bežných infekciách z 20% u pomaly rastúcich na 40% pri rýchlorastúcich brojleroch. Prostredie hál s obmedzeným svetelným režimom - 17 hodín šera so svetelnosťou 10 luxov (svetlo sviečky), preplnenie hál, problémy s pohybom predstavujú však vhodné podmienky pre rýchle zvyšovanie hmotnosti kurčiat a teda aj rýchly rast ziskov.

Bitúnok

Vtáky sú na bitúnku vešané dolu hlavou, nohy majú bolestivo stlačené v úchytkách hákov, na ktorých sú zavesené. Háky sa pohybujú po linke, ktorá vedie stresované sliepky k vodnému kúpeľu s elektrickým prúdom, do ktorého sú im namáčané hlavy kvôli omráčeniu. Odtiaľ ich linka presunie k automatickej rezačke, kde sú vykrvené. Veľká časť kurčiat nie je po prechode kúpeľom s elektrickým prúdom dostatočne omráčená a často sa preberajú z bezvedomia pred alebo pri rezaní krku.

Veľkokapacitné bitúnky na Slovensku zabíjajú 4 až 8 tisíc kurčiat za hodinu, to jest približne 100 kurčiat za minútu. Pri takejto rýchlosti je ťažké, skoro nemožné kvalifikovane dozerať na primerané zaobchádzanie so zvieratami tak, aby netrpeli.

Antibiotiká

Podmienky na farmách sú väčšinou tak zlé, že kurčatá musia byť preventívne dopované antibiotikami podávanými v krmive alebo rozpustenými vo vode. Ak by sa tak nestalo, infekčné ochorenia by sa v preplnených farmách veľmi rýchlo šírili. Takéto používanie antibiotík však viedlo k výskytu baktérií odolných voči niektorým antibiotikám používaným pri liečbe vážnych ľudských ochorení.

Fotografia brojlerového kurčaťa od Euractiv.com

Na Slovensku neexistuje legislatíva upravujúca optimálne podmienky pre chov a výkrm brojlerov.

Fotografia brojlerového kurčaťa od CIWF.fr

Chronický hlad v rozmnožovacích chovoch

Zdravotné problémy brojlerov spôsobené extrémne rýchlym rastom sú také vážne, že keby sme ich nechali žiť dlhšie ako 6 týždňov, väčšina by zomrela ešte pred dosiahnutím puberty a chovnej dospelosti v 18 týždni života.

Toto je však problém pre medzistupeň brojlerieho priemyslu - rozmnožovacie chovy, ktorých úlohou je plodiť ďalšie generácie. Chovné sliepky a kohúty musia nielen prežiť do dospelosti, ale musia byť aj dostatočne zdravé, aby sa mohli množiť. Keby sa dovolilo chovným brojlerom používaným pre rozmnožovanie rásť rovnako rýchlo ako brojlerom určeným na usmrtenie, väčšina z nich by zomrela ešte pred pubertou a zvyšok by trpel zhoršenou pôrodnosťou.

Aby chovatelia predišli týmto problémom, museli nájsť spôsob, ako spomaliť rýchly rast chovných brojlerov, aby zároveň ich potomstvo chované na mäso priberalo na váhe čo najrýchlejšie.

Brojlery určené na párenie a odchov potomstva majú preto prísne stravovacie obmedzenia - zvyčajne dostávajú iba 25-50% množstva krmiva, ktoré by skonzumovali pri voľnom prístupe ku krmivu. V závere jednej vedeckej štúdie sa hovorí, že takto chované brojlery sú „chronicky hladné, frustrované a stresované".

Nie su chránené zákonom

Hlavným problémom chovu brojlerov je skutočnosť, že na Slovensku neexistuje legislatíva upravujúca optimálne podmienky pre chov a výkrm brojlerov. Takáto úprava by mala rešpektovať predovšetkým výsledky vedeckého výskumu, ktorý je vo svojich záveroch jednoznačný. Vyššia hustota obsádky ako 12 brojlerov na m^2 je pre zvieratá problémom. Pri takejto obsádke dochádza k zvýšenej produkcii trusu, zmene klimatických podmienok, vysokej produkcii amoniaku a iných toxických plynov a zvýšeniu teploty na cca 30 stupňov Celzia, čo je pre zvieratá neprijateľné.

Sloboda zvierat zastáva stanovisko, že zdravotné problémy a súčasné chovné podmienky sú pre brojlery neakceptovateľné. Tento názor potvrdzuje aj stanovisko **Prof. Johna Webstera** z Bristolskej Univerzity, ktorý vyhlásil:

„Je absolútne neprijateľné, že zvieratá, ktoré sme vyšľachtili, hynú v prvých 6 týždňoch svojho života na infarkt a stávajú sa z nich „kripli" neschopní života. Jedná sa o najvážnejší a najrozsiahlejší systematický príklad ľudskej nehumánnosti voči inej vnímavej bytosti na svete."

Sú potrebné základné reformy

V súčasnosti nie sú brojlery na európskych farmách a na Slovensku chránené špecifickou legislatívou. Organizácia CIWF *(Compassion in World Farming - Súcit vo svetovom farmárstve)* v rámci krajín EÚ a Sloboda Zvierat na Slovensku žiadajú, aby bola prijatá legislatíva, ktorá ukončí priemyselný chov brojlerov.

Zákony by mali požadovať zabezpečenie dostatočného priestoru pre brojlery na farmách, zakázať používanie krmív podporujúcich rýchly rast brojlerov, pretože tieto kvôli neprirodzene rýchlemu rastu trpia vysokým stupňom bolestivého poškodenia nôh a zástavami srdca.

Takisto by mali nariaďovať zabezpečenie dostatočného množstva potravy pre brojlery v rozmnožovacích chovoch tak, aby sa zamedzilo ich chronickému hladovaniu podporiť prechod od priemyselného k voľnému chovu sliepok skončiť s krutým zaobchádzaním, ktoré je bežné počas chytania, transportu a zabíjania.

Happy Cows: Prejavme našim kravám trochu lásky!

Máme radi naše kravy. Preto chceme, aby sa mali dobre. Smutnou pravdou ale je, že nie všetky naše európske priateľky sa majú dobre, pretože úroveň zdravia a pohody (welfare) zvierat je v krajinách EÚ veľmi rozdielna.

Fotografia od Andy Kelly, Unsplash.com

Je čas to zmeniť. Chceme, aby zdravú stravu a čerstvú vodu, pohodlné ustajnenie, prirodzený pohyb a pastvu na zelenej lúke, ako sa na kravy patrí, mali všetky európske kravy. A na to, aby sme to dosiahli, potrebujeme vašu pomoc. Pretože máme radi naše kravy!

Mlieko mlieko mlieko... 18 litrov denne!

Na svete je okolo 250 miliónov kráv chovaných na mlieko. Najväčším producentom mlieka je EÚ (23 mil. kráv) a USA (10 mil.). Za posledných 50 rokov sa produkcia mliečnych fariem dramaticky zintenzívnila. S cieľom dostať z dojníc maximum bolo vyšľachtené holsteinské plemeno (najvyužívanejšie plemeno v Európe a USA), ktoré je schopné veľkých výnosov - až 18 litrov mlieka denne. Produkcia mlieka sa tak za 40 rokov viac ako zdvojnásobila.

Zvládli by ste každý deň 8h maratón?

Ak by krava produkovala mlieko len pre svoje svoje teliatko, ako je pre ňu prirodzené, vyprodukovala by 3-4 litre mlieka za deň.

Pri tvorbe 18 litrov mlieka denne vynakladá krava enormné úsilie a podľa výpočtov vedcov jej organizmus podstupuje každodennú záťaž, ktorá sa vyrovná behu 8-hodinového maratónu! Málokto navyše vie, že na to, **aby krava bola schopná produkcie mlieka, musí byť každý rok otelená (oplodnená a vynosiť a porodiť teliatko)!**

Po 3 rokoch driny končia na bitúnku

Záťaž, ktorú na dojnice kladú požiadavky mliečneho priemyslu, by mali byť aspoň čiastočne kompenzované kvalitnou starostlivosťou. Opak je však pravdou. Veľký počet dojníc v EÚ trpí neadekvátnou starotlivosťou - zlou stravou, nevhodným ustajnením a odopieraním prirodzeného správania... Výsledkom obrovských nárokov a zlej starostlivosti sú totálna vyčerpanosť zvierat, choroby (ochorenia kĺbov a krívanie, mastitída - zápal mliečnych žliaz, neplodnosť) a nízky priemerný vek - po troch rokoch končia dojnice na bitúnku.

Veľkochov? Veľkochov...

Neadekvátne ustajnenie prináša nepohodlie, zranenia a neumožňuje adekvátne správanie - nedovoľuje kravám napr. pohodlne si ľahnúť. **Nevhodná strava** spôsobuje mnoho problémov, najmä prekyslenie žalúdka, ktoré vedie k acidóze a krívaniu. Takmer všetky kravy chované v intenzívnych chovoch majú nedostatočný prístup k pasienkom a niektoré sa nepasú vôbec! Okrem toho, že im chýba pre zdravie nevyhnutná zelená potrava, nemôžu realizovať svoju základnú prirodzenú potrebu – pásť sa. **Chýba im pohyb a zdravé sociálne kontakty** so zvieratami svojho druhu. Výsledkom je oslabené zdravie zvierat.

Býčkovia sú odpadom mliečneho priemyslu.
Aby krava mohla produkovať mlieko, musí byť každý rok oplodnená a porodiť teliatko. Samci teliat sú pre mliečny priemysel nezaujímaví, preto idú takmer hneď po narodení na porážku.

Krátko po narodení sú všetky teliatka odobraté od svojich matiek, dokonca nedostanú ani len jej prvé mlieko – výživné kolostrum!

Výsledkom je stres a narušenie a spomalenie ich fyzického a sociálneho vývoja.

Chýba legislatíva, ktorá by zaručovala dojniciam zdravie a pohodu

EÚ sa zaväzuje venovať pozornosť zdraviu a pohode zvierat: "Pri formulácii a presadzovaní politík jednotlivých štátov EÚ, je EÚ povinná venovať plnú pozornosť požiadavkam na zdravie a pohodu zvierat." (článok 13, Dohody o fungovaní EÚ)."

Zo správy EÚ z r. 2012 však vyplýva, že úroveň welfare (zdravia a pohody) dojníc sa v krajinách EÚ veľmi líši. Niektoré členské štáty prijali vlastné zákony ustanovujúce štandardy welfare dojníc, vo väčšine krajín však takáto legislatíva vôbec nejestvuje, a rovnako ani na úrovni EÚ. **Toto legislatívne vákuum dáva obrovský priestor pre zlé zaobchádzanie so zvieratami a väčšina z európskych dojníc trpí nedostatočnou starostlivosťou a vážnymi zdravotnými problémami.**

Preto je nevyhnutné prijať legislatívu, ktorá bude záväzná pre všetkých členov EÚ a prinesie všetkým dojniciam lepší život!

4 princípy Welfare Quality®

Princípy welfare	Kritériá welfare
Dobrá strava	Zviera ušetrené od hladu Zviera ušetrené od smädu
Dobré ustajnenie	Pohodlný odpočinok Tepelný komfort Slobodný pohyb
Dobré zdravie	Zviera ušetrené od zranení Zviera ušetrené od chorôb Zviera ušetrené od bolesti spôsobenej nevhodnou manipuláciou
Adekvátne správanie	Prirodzené prejavy sociálneho správania Prirodzené prejavy ostatného správania Uspokojivé vzťahy s človekom Psychická pohoda zvieraťa

Máme radi svoje kravy! Preto pre ne žiadame **kvalitnú stravu, dobré ustajnenie, dobré zdravie, možnosť adekvátneho správania.** Tieto jednoduché pravidlá vychádzajú z tzv. princípu Welfare Quality® a mali by byť základom európskej legislatívy, ktorú žiadame.

Čo ešte chceme od zákona?

- Zabezpečiť kravám prístup k paši počas zelenej sezóny (jar-jeseň), a počas zimného obdobia, keď nie snehova pokrývka.
- V zime ustajnenie s vhodnou podstielkou a možnosťou malého vonkajšieho výbehu
- Zakázať uväzovanie
- Zaviesť programy na prevenciu krívania, mastitídy a používania tzv. Body Condition Score
- Podporiť chov životaschopných a odolných jedincov, zvýšiť priemernú dĺžku života, a stanoviť produkciu mlieka tak, aby neoslabovala zdravie a pohodu zvierat
- Garantovať všetkým teliatkam kvalitné kolostrum počas prvých 6 hodín života

Nové pravidlá pre welfare dojníc by mali vychádzať zo **4 základných princípov welfare:** dobrá strava, dobré ustajnenie, dobré zdravie, adekvátne správanie.

Zákon má predstaviť spoločné, konkrétne a vykonateľné EÚ štandardy pre nosnice, teliatka, prasiatka a kurčatá chované na mäso. Tieto štandardy by mali byť založené na etických hodnotách a spoľahlivých vedeckých dôkazoch v súlade s vedeckými názormi a správami Európskeho úradu pre bezpečnosť potravín (EFSA) a primerané pre mliečne systémy v EÚ. V súlade so 4 princípmi EÚ Welfare Quality®, budeme žiadať o stanovenie pravidiel záväzných pre všetky členské krajiny EÚ.

Návrh Smernice (EÚ) o welfare dojníc (úplné znenie):

- *Kravy, jalovice a i. majú mať každodenný prístup k paši počas celého obdobia rastu trávy (marec-október) a prístrešok proti extrémnemu počasiu. Kde nie je možný prístup k pastve, musí byť vo všetkých chovných zariadeniach zabezpečený vonkajší výbeh.*
- *V prípade celoročného chovu v exteriéroch (vonkajšieho ustajnenia) musí mať pasienok prístrešok s adekvátnou drenážou (odvodnenie, kanalizácia) a vhodnú podstielku.*
- *Priestory na odpočívanie majú byť čisté, pohodlné, adekvátne suché, s mäkkou podstielkou ako je slama, piliny, piesok, alebo iný deformovateľný materiál.*

Konkrétne definované minimálne požiadavky na vnútorný životný priestor (prirodzený pohyb, odpočinok, kŕmenie a napájanie).

- *Individuálna izolácia nie je dovolená. Ustajňovacie priestory musia poskytovať o 5-10% odpočinkových boxov viac, ako je počet zvierat v skupine a priestory musia umožniť všetkým zvieratám ľahnúť si naraz.*
- *Podlaha má byť z nešmykľavého materiálu.*
- *Hladké betónové podlahy musia byť opatrené drážkami alebo pokrýté nešmykľavou pokrývkou, drsné podlahy nesmú spôsobovať poškodenie nôh.*
- *Zákaz priväzovania, s výnimkou špeciálnych prípadov a na obmedzený čas (napr. počas veterinárnych úkonov) Podmienky vnútornej klímy musia byť jasne špecifikované (osvetlenie, teplota, ventilácia, vlhkosť, koncentrácia plynov a hladina hlučnosti).*

Dobrá strava zodpovedajúca potrebám zvierat

- *Denná kŕmna dávka má poskytovať dostatok energie, živín a vlákniny pre splnenie metabolických požiadaviek a podporu dobrého trávenia, potrebné je dostatočné množstvo objemového krmiva správnu funkciu bachora. Zelené krmivo má tvoriť významnú časť dennej dávky.*
- *Kŕmne systémy majú umožniť každej krave, aby svoje potreby naplnila po kvantitatívnej aj kvalitatívnej stránke. Prístup k čerstvej a čistej pitnej vode musí byť zabezpečný počas celého dňa vonku i vo vnútri.*

Dobré zdravie: zdravé kravy, ktoré netrpia bolesťou a chorobami

- *Zaviesť programy na zníženie krívania, mastitídy a neplodnosti a na zlepšenie celkovej kondície a zdravia zvieraťa*
- *Špecifikovať povolené neterapeutické chirurgické zákroky. Kastrácia, odrohovanie a iné bolestivé zákroky musia byť vykonávané v predĺženej analgézii alebo anestézii.*
- *Označovanie vypaľovaním a používanie liečiv za iným účelom ako liečenia ochorenia, nie je dovolené.*
- *Povinné sú pravidelné kontroly zvierat s adekvátnou veterinárnou starostlivosťou pre choré a zranené zvieratá, klietky na izoláciu chorých zvierat majú zavedené štandardy. Požadujeme vysokú úroveň veterinárnej starostlivosti a zodpovedajúce vzdelávacie programy pre personál. Povinné záznamy o pravidelnom čistení a dezinfekcii.*
- *Chov by mal podporovať robustnosť, dobré zdravie a dlhovekosť a mal by garantovať, že teľatá samčieho pohlavia bude možné využiť pre teľacie alebo hovädzie mäso.*
- *Požaduje sa, aby teľa malo zabezpečené kvalitné kolostrum počas prvých 6 hodín života.*

Adekvátne správanie: kravy majú možnosť realizovať svoje prirodzené správanie

- *Produkcia mlieka by nemala obmedzovať širokú škálu prirodzeného správania dojníc (mali by mať dostatok času na pohyb, pastvu a socializáciu) ani ich schopnosť udržať vyváženú produkciu mlieka z potravy zloženej zo zelenej trávy, bez tráviacich problémov a straty dobrej telesnej kondície kvôli vysokým mliečnym výnosom.*
- *Nadmernej agresivite by sa malo predchádzať utváraním vhodných sociálnych skupín so správnym ohradením.*
- *Manipulačné pomôcky musia byť špecifikované (elektrické bodce, manipulačné pomôcky využívajúce hlasné zvuky a fyzická sila musia byť zakázané).*

Ako na to?

- Pridali sme sa k medzinárodnej kampani Happy Cows
- Podpisujeme petíciu za prijatie európskej smernice za welfare dojníc. Petíciu v októbri postúpime Európskej komisii.
- Petíciu podpísali už 10 tisíce ľudí, osobnosti verejného života, poslanci európskeho parlametu, zástupcovia potravinárskych firiem...

Čo zistili inšpektori na európskych farmách?

Britská organizácia Compassion in World Farming (CIWF) vyslala počas minulého leta svojich inšpektorov do terénu, aby vykonali náhodné kontroly na farmách v Nemecku, Dánsku a Portugalsku - veľkých európskych producentov mlieka a hovädzieho mäsa.

Ich zistenia boli šokujúce - na mnohých farmách objavili **dojnice 24-hodín denne uviazané na krátkych reťaziach**. Reťaze okolo krku a tesný priestor často znemožňovali aj kravám vo vysokom štádiu tehotnosti pohodlne si ľahnúť.

Roštové podlahy a **neexistencia podstielky** poskytovali zvieratám minimálne pohodlie. Zistili tiež **pútanie za končatiny** (obe zadné nohy, čo absolútne znemožňuje urobiť zvieratám krok), **necitlivé kupírovanie chvostov** (chvostty majú slúžiť dobytku okrem iného na odháňanie dotieravého cicavého hmyzu a parazitov), **prerastené kopytá**, **poranenia** a **zápaly nôh**.

Problémom boli aj **preplnené haly** - extrémna početnosť zvierat vo veľkochovoch a **zlá hygiena** - zvieratá s možnosťou špiniť len pod seba, kde zároveň ležia. Na mnohých farmách úplne chýbali vonkajšie výbehy a zvieratá boli **zatvorené 365 dní v roku** bez možnosti akéhokoľvek voľného pohybu na čerstvom vzduchu a s nulovým podielom zelenej pastvy!

Chcete vedieť a vidieť viac?
Prečítajte si zistenia inšpektorov a pozrite si fotografie a film z inšpekcií.

3. októbra 2013 sme v Bruseli odovzdali petíciu s 293 000 podpismi

Pre túto príležitosť bola z podpisov zaslaných v prvej etape kampane Happy Cows vytvorená nádherná, 12 metrov dlhá grafika.

Naše umelecké dielo vystavili na námestí Place Luxembourg pred Európskym parlamentom.

Neskôr, 23. októbra v Bruseli odovzdala naša koalícia petíciu do rúk zástupcov Európskej komisie (Andrea Gavinelli, Harry Vassallo).

Naša koalícia zložená zo zástupcov parnterských organizácií sa stretla s Komisiou, aby prerokovali možnosti zlepšenie welfare dojníc.

SLOBODA ZVIERAT

Zvieratá vo výskume

Stop testom na zvieratách!

V laboratóriách po celom svete ročne trpí a zomrie dvanásť miliónov zvierat. Sú medzi nimi myši, potkany, morčatá, králiky, mačky, psy, primáty, ale aj prasatá a vtáky. Tieto kruté praktiky sa naďalej uplatňujú v mene vedy a výskumu aj dnes, keď už poznáme spoľahlivé alternatívy.

Existujú aj iné možnosti

Dnes poznáme asi 20 000 kozmetických zložiek, ktoré boli označené ako bezpečné a teda s ich použitím už daný produkt nemusí byť znova otestovaný na zvierati. **Okrem toho existuje množstvo humánnych pokusov, ktoré nahrádzajú testovanie na zvieratách.**

- S použitím viacerých rastlinných alebo živočíšnych živých buniek vypestovaných v laboratóriu je možné vytvárať **tkanivové kultúry**. Tieto verne napodobujú tkanivá, ktoré sa nachádzajú aj v ľudskom tele. Ľudské tkanivo sa dá bezbolestne získať aj od dobrovolných darcov. Pre najvyššiu bezpečnosť je vhodnejšie testovať látku na ľudskom tkanive, ako na živom zvierati. S pomocou najcitlivejších prístrojov je možné zbadať aj najmejšie zmeny sposôbené účinkami testovanej látky. Táto metóda na nazýva in vitro.
- **Ľudská placenta**, ktorá sa väčšinou vyhadzuje do koša, sa dá taktiež použiť ako kvalitný testovací materiál. Veľmi citlivo a presne reaguje na rôzne chemikálie, pričom výsledky sa dajú vyhodnocovať priebežne.
- **Mikroorganizmy** ako baktérie a kvasienky nahrádzajú niektoré testy na zvieratách, ako napríklad fototoxicitu (reakcie kože na určitú látku po vystavení slnečnému žiareniu) a karcinogenitu. Rôzne druhy baktétií sa dajú dokonca využiť pri testovaní vakcín, inzulínu a rastových hormónov.

- ***EYTEX Screen Test*** je test očnej dráždivosti s využitím proteinového roztoku z fazule, ktorý reaguje na podnety rovnako ako proteín v ľudskom oku. Presnými meraniami a sledovaním sa zisťuje miera nebezpečnosti pre naše oko.
- **Počítačové a matematické modely** predvídajú, akobudú chemikálie reagovať na organizmus. Podstatou týchto modelov je, že vlastnosti chemikálií sa dajú vyvodiť z ich štruktúry.

Zvieratá nefajčia...až kým ich k tomu ľudia nedonútia násilím.

Európska únia dala laboratórnym zvieratám sľub

V roku 2003 EÚ odsúhlasila **zákaz testovania na zvieratách**, ktorý bol uplatnený v dvoch fázach.

V roku 2009 začal platiť **zákaz testovania kozmetiky a ingrediencií v EÚ a zákaz dovozu ingrediencií ktoré boli otestované na zvieratách mimo EÚ**. Nakoniec, 11. marca 2013 začal v EÚ platiť **zákaz predaja kozmetiky testovanej na zvieratách.**

Nový európsky komisár pre zdravie a spotrebiteľskú politiku Tonio Borg ukázal, že súhlasí s organizáciou ECEAE *(Európska koalícia za ukončenie testov na zvieratách)*, ktorá sa 23 rokov usilovala presadiť tento zákaz. Žiadne odklady a výnimky, o akých uvažoval jeho predchodca, sa nakoniec nekonajú a **v Európskej Únií začal od 11. marca 2013 platiť zákaz predaja kozmetiky testovanej na zvieratách.**

Tento zákon sa vzťahuje len na kozmetiku. Prostriedky do domácnosti, pesticídy, tabakové výrobky, farmaceutiká a iné chemikálie sa stále testujú na zvieratách po celom svete takmer bez obmedzení.

- **Zákaz testovania ingrediencií a hotových kozmetických produktov v EÚ**
- **Zákaz predaja kozmetiky otestovanej na zvieratách kdekoľvek na svete po danom termíne**

Výrobky ktoré už na trhu sú, na ňom ostanú. **Zákaz sa týka nových ingrediencií a produktov.** Posledné tri testy (test toxicity po opakovanej dávke, test reprodukčnej toxicity a test toxikokinetiky), ktorých alternatívy zatiaľ nie sú schválené a preto sa mohli aj po zákaze testovanie kozmetiky na území EÚ v roku 2009 naďalej vykonávať, sa po tomto termíne už nebudú môcť používať.

Akonáhle sa alternatívy schvália, opäť sa budú môcť vyvíjať s ich pomocou nové kozmetické ingrediencie. Dovtedy si výrobcovia musia postačiť s 20 000 látkami, ktoré boli označené ako bezpečné pre kozmetický priemysel. Na www.nocruelcosmetics.org prebiehalo aj odpočítanie do zákazu.

Zvieratá nefajčia

Zdravotní odborníci už desaťročia vedia, že fajčenie spôsobuje mnohé ochorenia a že testy na zvieratách sú chabé ukazovatele týchto problémov. Tabakové spoločnosti aj tak stále nariaďujú testy na zvieratách – nútia zvieratá fajčiť – aj keď existuje mnoho efektívnejších alternatív. Ľudia sa sami rozhodujú fajčiť, zvieratá nie.

Testy

Kvôli testovaniu rôznych prídavných látok, ako napríklad med, cukor, melasa, slivková šťava, limetkový olej, čokoláda, kakao alebo káva,

výskumníci na čele s Philipom Morrisom umiestnili **tisíce potkanov do úzkych nádobiek, kde im vpúšťali cigaretový dym cez nos priamo do dýchacích ciest.** Tieto testy trvali denne šesť hodín po dobu troch mesiacov. Potkany boli potom zabité a vypitvané, aby sa zistilo ako tento experiment zničil ich vnútorné orgány.

Aby sa zistilo, do akej miery je škodlivé používanie kukuričného sirupu s vysokým obsahom fruktózy na ochutenie cigariet, laboranti natreli cigaretový decht na pokožku viac ako tisícim myšiam a potkanom. Tieto zvieratá boli potom nútené vdychovať cigaretový dym. Mnoho z nich umrelo už počas experimentu, iným sa vytvorili na koži nádory, alebo sa im postupne zošúpala pokožka. Zvieratá, ktoré prežili boli usmrtené a vypitvané.

Prečo tieto testy nefungujú?

Rôzne živočíšne druhy majú rôzne reakcie na toxíny a zvieratá v laboratóriach nie sú vystavené cigaretovému dymu takým spôsobom, ako ľudskí fajčiari.

Spojenie medzi fajčením tabaku a rakovinou pľúc bolo po dlhé roky skryté, lebo testy na zvieratách ho nedokázali odhaliť. Dnes už všetci vieme, že cigarety sú škodlivé a spôsobujú nespočetné množstvo zdravotných problémov. Preto je takáto primitívna forma testovania nezmyselná a neadekvátna.

Alternatívy

Žiadny z týchto krutých experimentov nie je potrebný, a ani by nemal byť legálny.

V Nemecku, Belgicku, Veľkej Británií a niekoľkých ďalších krajinách (vrátane Slovenska), bolo testovanie tabakových produktov a ingrediencií zakázané.

Nemeckí laboranti vyvinuli in vitro metódu, pri ktorej sa používa **ľudské plúcne tkanivo**, na ktorom sa testujú tabakové výrobky. V niektorých krajinách sa ale bohužial stále namiesto takejto spoľahlivej a vyspelej metódy stále vykonávajú kruté a nedôveryhodné testy na zvieratách.

Aby sa zistilo, do akej miery je škodlivé používanie kukuričného sirupu s vysokým obsahom fruktózy na ochutenie cigariet, laboranti natreli cigaretový decht na pokožku viac ako tisícom myší a potkanov.

Tieto zvieratá boli potom nútené vdychovať cigaretový dym.

Obete tabakového priemyslu

Myši, potkany, morčatá, králiky, holuby, mačky, psy, primáty. Všetky sa stávajú obeťami testovania tabakových produktov na zvieratách.

Najčastejšie sa obeťami testovania stávajú myši a potkany, ktoré dokonca nespadajú ani pod ochranu *Animal Welfare Act*-u (jediný federálny zákon na ochranu zvierat, ktorý zabezpečuje aspoň minimálne, ale aj tak nedostačujúce podmienky pre život zvierat). Počet obetí snáď ani netreba spomínať. Smutné na tom je, že neexistuje test na myšiach a potkanoch, ktorý by bol nelegálny - a nezáleží na tom aký krutý, zdĺhavý a zbytočný je.

Myši a potkany sú vysoko inteligentné cicavce, ktoré cítia bolesť, strach, samotu, ale aj radosť, tak ako my. Medzi sebou si vytvárajú emocionálne väzby a vzťahy, milujú svoje rodiny a ľahko sa naviažu dokonca aj na ľudského opatrovateľa.

Časová os výskumu rakoviny pľúc

1761 – Lekári začínajú upozorňovať na spojenie medzi fajčením tabaku a rakovinou pľúc.
1828 – Študenti medicíny v Nemecku skúmajú nikotín. Po experimente, pri ktorom ho vpichovali psom do krčnej žily, zisťujú že je jedovatý.
1900 – Anton Brosch potiera tabakovou šťavou pokožku morčatám.
Pri tomto experimente sa im vytvoria nádory.
1912 – Dr. Isaac Adler objavuje silné spojenie medzi fajčením a rakovinou pľúc.
1953 – Dr. Ernst Wydner potiera myšiam pokožku dechtom, následne sa im vytvoria nádory.
1957 – Americký chirurg oficiálne potvrdzuje spojenie medzu fajčením a rakovinou pľúc.
1965 – Americký kongres vyžaduje, aby na cigaretových obaloch boli upozornenia o škodlivosti.
1966 – Philip Morris rozbieha projekt 6900, v ktorom skúma či je naozaj spojitosť medzi fajčením a rakovinou pľúc. Často používa testy na zvieratách.
1968 – Tabakový priemysel trvá na tom, že ak fajčenie nespôsobuje rakovinou zvieratám, tak ani ľuďom.
1975 – Svet sa dozvedá, že pri krutých testoch cigariet sa používajú psy.
1976-77 – Na Harvardovej univerzite používajú holuby pri testovaní cigariet.
1986 – Nemecko zakazuje testy cigariet na zvieratách.
1995 – Slovensko zakazuje testy cigariet na zvieratách.
1997 – Veľká Británia zakazuje testy cigariet na zvieratách.
2001 – PETA žiada Philipa Morrisa, aby prestal sponzorovať a zadávať testy tabakových výrobkov na zvieratách.
2003 – Estónsko zakazuje testy cigariet na zvieratách.
2005 – Kanada zakazuje testy cigariet na zvieratách.
2008 – Belgicko zakazuje testy cigariet na zvieratách.
2009 – Americká potravinársko - lekárska správa začína regulovať tabakové produkty.
2011 – Začína sa kruté testovanie prídavných látok do cigariet, pri ktorom sú zvieratá nútené dýchať cigaretový dym šesť hodín po dobu 90 dní.

Stop vivisekcii!

Sloboda zvierat sa zapojila do celoeurópskej iniciatívy proti smernici Európskeho parlamentu 2010/63/EÚ o ochrane zvierat používaných na vedecké účely - STOP VIVISEKCII.

Vivisekcia je chirurgický zákrok či dlhodobejší experiment na zvierati vykonávaný zaživa a bez umŕtvenia.

Táto iniciatíva vznikla po protestoch európskych občanov proti schváleniu smernice Európskeho parlamentu 2010/63/EÚ z 22. septembra 2010 o ochrane zvierat používaných na vedecké účely.

Občania v nej vyzývajú Európsku komisiu, aby kontroverznú smernicu zrušila a predložila nový návrh obsahujúci zákaz pokusov na zvieratách pri biomedicínskych a toxikologických výskumoch. Naopak – zamerať by sa v nej mala na využitie nových metód a technológií reflektujúcich špecifickosť ľudského organizmu.

Bolesť a utrpenie bezbranných bytostí pri krutých pokusoch, medzi ktoré vivisekcia nepochybne patrí, musia byť jednoznačne označené za neprijateľné pre prax. Na dosiahnutie tohto cieľu potrebujeme za Slovensko získať 9750 podpisov. Zapojiť sa môžte na oficiálnej stránke www.stopvivisection.eu, priamo tu.

Európska občianska iniciatíva Stop vivisekcii

Európska občianska iniciatíva *(The European Citizens' Initiative - ECI)* je nástrojom priamej demokracie, ktorý umožňuje občanom predložiť legislatívne návrhy Európskej Únií. Za predpokladu, že je získané minimum 1 milión podpisov, Európska Únia musí brať do úvahy vôľu občanov pri rozhodovaní sa a tvorbe legislatívy.

1 340 000 európskych občanov podpísalo Európsku občiansku iniciatívu Stop vivisekcii, ktorá žiada úplný zákaz testovania na zvieratách

a ich nahradenie výskumnými metódami, ktoré sú vedecky relevantné a spoľahlivé. Testy na zvieratách sú založené na vedecky neplatnom predpoklade, že reakcia zvieraťa bude rovnaká ako ľudská, a teda reprezentuje nespoľahlivú metódu ochrany ľudského zdravia a životného prostredia.

Testy na zvieratách sú zodpovedné za utrpenie desiatok miliónov zvierat po celej Európe ročne, a teda odporujú článku 13 zo Zmluvy o fungovaní Európskej Únie, podľa ktorej sú zvieratá cítiace tvory zasluhujúce našu ochranu.

Váš hlas pre *Stop vivisekcii*

Po nadchádzajúcich voľbách bude Európsky parlament a Európska komisia povinná naplánovať verejné stretnutie, aby zvážila návrhy predložené iniciatívou Stop vivisekcii.

Následne by mala Európska komisia poskytnúť oficiálnu odpoveď ustanovujúcu kroky, ktoré budú prijaté ako reakcia na prianie jedného milióna občanov.

Obsadenie novozvoleného Európskeho parlamentu a Európskej komisie bude kľúčové pri určovaní výsledkov iniciatívy Stop vivisekcii, a zabezpečení vedeckého výskumu bez testov na zvieratách.
My, európski občania, sa obraciame na Európske inštitúcie, aby voličom jasne vyjadrili svoj postoj, pokiaľ ide o otázky tak dôležité pre verejné zdravie a dobré životné podmienky zvierat.

Aby sme našu iniciatívu dotiahli do úspešného konca, potrebujeme **Europarlament proti vivisekcii**. Aby sme to dosiahli, potrebujeme opäť Vašu pomoc, Váš hlas pre "Stop vivisekcii"! Jedine Vy, občania tejto krajiny, rozhodujete kto bude sedieť v Europarlamente...

A aby ste sa mohli správne rozhodnúť, kontaktovali sme všetkých našich kandidátov do Europarlamentu, aby verejne vyjadrili svoj postoj. Urobte tak aj Vy! Odošlite im náš list a požiadajte ich, aby podporili túto iniciatívu. Kandidáti sa môžu registrovať do 17. mája. Zoznam podporovateľov bude od 18. mája dostupný na stránke www.stopvivisection.eu, a podľa toho si budete môcť vybrať, komu dáte svoj hlas v Eurovoľbách.

Ako to funguje v zahraničí?

V Spojených štátoch prijali **nový prístup v oblastiach biomedicínskeho výskumu a toxikológie**, ktorý je založený na odporúčaniach Národnej akadémie vied *(National Academy of Sciences)*, v ktorom budú testy na zvieratách nahradené alternatívnymi technológiami relevantnými pre ľudí. Na tento revolučný program bolo v priebehu posledných 7 rokov vyčlenené významné množstvo finančných prostriedkov (viď. *ToxCast 21*).

V Európe nič takéto nemáme. Smernica 2010/63/EU naďalej toleruje a podporuje používanie nespoľahlivých zvieracích modelov namiesto toho, aby požadovala využitie testovacích metód bez použitia zvierat (vrátane tých už overených). Pokiaľ ide o **nariadenie REACH** prijaté v roku 2007, ktoré **zhodnocuje toxicitu 30 000 chemických látok potenciálne nebezpečných pre verejné zdravie a životné prostredie**, je jasné, že sú v ňom vážne nedostatky.

Aj keď REACH stanovuje použitie testovacích metód bez zvierat kedykoľvek je to možné, stáva sa to len zriedka, a to z dôvodu zotrvačnosti, alebo neschopnosti. **Masívne a takmer výhradné použitie zvierat pri testovaní v rámci REACH predstavuje nebezpečný a nákladný úskok.**
Kvôli týmto dôvodom sme vyzvali všetkých kandidátov do Európskeho parlamentu, aby ohlásili svoju podporu iniciatíve **Stop vivisekcii** a pomohli tak skoncovať s testovaním na zvieratách v Európe.
Ak ste kandidátom do Európskeho parlamentu a chcete sa zaregistrovať, prosím pošlite e-mail na stopvivisection@stopvivisection.eu, s uvedeným priezviskom, menom, krajinou, volebným obvodom a príslušnosťou k politickej strane. Môžete pripojiť aj Vašu fotografiu s poznámkou "STOP VIVISEKCII", alebo krátke video, a link na Vašu webovú stránku.

Mená všetkých podporovateľov a ich príslušnosť k politickej strane budú zverejnené na oficiálnej stránke www.stopvivisection.eu a zdieľané na fb stránkach Slobody zvierat. Bude to pre voličov dôležitá informácia, ktorá rozhodne, komu dajú svoj hlas.

Cieľom je zastaviť utrpenie, ktoré spôsobuje testovanie na zvieratách a odstrániť prekážku, ktorú predstavuje pre vedecký pokrok a etiku.

Európska občianska iniciatíva STOP VIVISECTION vyzbierala 1 170 326 právoplatných podpisov, ktoré budú odprezentované Európskej komisii v rámci tlačovej konferencie v budove Európskeho parlamentu v Štrasburgu, v stredu 26. novembra 2014 od 11:00.

Po viac ako mesiaci intenzívnej práce boli 23. decembra 2013 podpisy k Európskej občianskej iniciatíve Stop vivisekcii odovzdané kompetentným orgánom 28 krajín Európskej Únie.

Konečné číslo uznaných podpisov bolo **1 326 000** - úžasný výsledok, ktorý sme dosiahli vďaka vytrvalej práci tisícok dobrovoľníkov a niekoľkých organizácií z celej Európy.

12 krajín dosiahlo národné minimum určené Európskou komisiou, Slovensko bolo medzi nimi.

Ďakujeme Vám za podporu!

Apríl 2014: Získali sme milión platných podpisov!

Národné orgány nám potvrdili, že sme pod občiansku iniciatívu **Stop Vivisekcii** vyzbierali viac ako 1 milión platných podpisov.

Teraz budeme pokračovať v inštitucionálnom procese a budeme prvou občianskou iniciatívou, ktorú bude riešiť nové zastúpenie Európskeho parlamentu a Európskej komisie.

V septembri 2014 sa naši zástupcovia, André Menache a Gianni Tamino zídu s členmi Európskeho parlamentu na oficiálnom stretnutí v Bruseli. V októbri dostaneme oficiálnu odpoveď od Európskej komisie, v ktorej nám oznámia, ako sa chystajú vysporiadať s našimi požiadavkami.

Aby sme boli úspešní, potrebujeme **Europarlament proti vivisekcii**, a to dosiahneme jedine s Vašou pomocou. Potrebujeme Váš hlas pre kampaň **Stop vivisekcii**! Ďakujeme.

Divožijúce zvieratá

Kontajnerové medvede - čo s nimi?

V porovnaní so susediacimi krajinami je slovenská populácia medveďa hnedého síce stále bohatá, čo však neznamená, že nie je ohrozená. Medveď hnedý je v našom štáte chránený živočíšny druh (ohrozený druh s celoročnou ochranou).

Vplyvom ľudskej činnosti, rozširovaním turistických zón a aktivity človeka sa prirodzené teritórium medveďa hnedého zmenšuje, neregulovaným zberaním plodov, zasahovaním do pôvodného biotopu i rozširovaním pasienkov hospodárskych zvierat **strácajú medvede prirodzené podmienky na život a stávajú sa pre človeka škodnými a nebezpečnými**.

Každoročne sa potom objavuje niekoľko prípadov *synantropných* – ľudovo povedané - **kontajnerových medveďov**, ktoré prispôsobujú novej situácii svoj spôsob obživy tým, že sa prežívujú najmä na odpadkoch, nechávajú sa prikrmovať turistami, pre ktorých sa stávajú vďačnou atrakciou a tak strácajú prirodzenú plachosť.

Správa národných parkov musí potom zabezpečiť opatrenia, aby zabránila ich bezprostrednému styku s ľuďmi a ohrozovaniu ich zdravia. V prípade synantropných medveďov je získanie výnimky na odstrel záležitosťou dosť jednoduchou, pretože „ČO S NIMI?“

Ak sa ochranárom nepodarí nájsť ZOO, prípadne rezerváciu, kde by mohol byť medveď umiestnený, je bez pardónu odsúdený na smrť.

Dôvody, prečo sa medvede stávajú synantropnými (kontajnerovými) zvieratami sú viaceré:

- **Medvede sú ochudobňované o úkrytové možnosti, čím sú donútené zvykať si na prítomnosť ľudí a postupne strácajú prirodzenú plachosť.** Lesné hospodárstvo a zberači lesných plodov narušujú štruktúru lesných porastov a ochudobňujú tak medvede o potravné zdroje.

  To sa najvýznamnejšie prejavuje v oblastiach, kde hlavnú potravu v jesennom období tvoria plody buka a duba, najmä v prípade vyrúbania takýchto porastov náhle a na dlhú dobu (optimálna fruktifikácia nastupuje až vo veku okolo 80-100 rokov).

- **Medvede sú nútené preorientovať sa na náhradné zdroje.** Neuzavreté odpadky v blízkosti turistických zariadení v biotope medveďa sa stávajú ľahko dostupným zdrojom potravy. Prikrmovanie medveďov poľovníkmi predstavuje neprirodzený zdroj potravy, na ktorý si ľahko zvykajú. Synantropnými jedincami sa najčastejšie stávajú mladé jedince.

- **Narušenie sociálnej štruktúry populácie** - jej premladenie preto zvyšuje riziko vzniku synantropných jedincov.

Sloboda zvierat vidí jediné efektívne riešenia v prevencii:

- **okamžité riešenie problematiky odpadov** v oblastiach chránených území, rezervácií a národných parkov
- **obmedzenie** ďalšieho rozširovania turistických zón
- **sprísnenie ochrany** prirodzených biotopov a sieti chránených území
- **podpora ochrany** hospodárskych zvierat psami pred šelmami
- **systém odplašovania**
- **zákaz** spoločných poľovačiek
- **úprava** regulačného odstrelu medveďov

Nepravdivé mýty o medveďoch

V médiách sa čoraz častejšie objavujú správy o zlých, agresívnych a premnožených medveďoch, ktoré v lesoch číhajú na bezbranných hubárov a krvilačne napádajú salaše.

Ľudia si akosi nevšimli, že po stáročia patrili karpatské hory viac medveďom ako ľuďom, a že aj medvede majú právo na kúsok nerušeného miesta pre život. V Európe sme im ho už veľa nenechali a aj z toho zvyšku im po kúskoch ukrajujeme. **Ľudia sa čudujú, že sú stretnutia s medveďmi príliš časté. Ale kam majú ísť, aby sa s človekom nestretli?**

MÝTUS 1. Medvede sú premnožené

Čo to vlastne znamená? Toto slovo používame veľmi premyslene vždy, keď nám vo voľnej prírode niečo prekáža. **V skutočnosti je medveďov toľko, koľko si dokážu nájsť potravy.** Nie viac. Žiadne premnoženie v ekologickom zmysle slova. To, že navštevujú kontajnery a skládky odpadov, ktoré sa nachádzajú v srdci jeho areálu, nie je žiaden dôkaz premnoženia.

Ak by sa v niektorej oblasti vyskytoval dvojnásobne nižší počet medveďov a ti isté skládky, medvede

ho budú využívať, lebo sú ľahkým zdrojom výdatnej potravy. Medvede svoju plachosť strácajú postupne, naučia sa nebyť plachými. Odpadky nachádzajú najskôr len v noci a na okraji, postupne čoraz častejšie a bližšie k ľuďom. **Keby sme im k tomu neposkytovali podmienky, neboli by s nimi takéto problémy.**

MÝTUS 2. Medvede ničia stáda.

Atakovanie salašov medveďmi má rovnaký motív ako návštevy kontajnerov – ovce sú ľahko dostupnou potravou. Väčšine prípadov sa dá jednoduchým spôsobom predísť. Účinné sú dobre vycvičené strážne psy, ktoré však nesmú byť na reťazi a elektrické oplôtky. Väčšina salašov takéto zabezpečenie nemá. Odsudzovať medvede je scestné, nechápu, že ovce patria ľuďom, a že znamenajú peniaze, na ktorých nám tak záleží.

Ľudia si akosi nevšimli, že po stáročia patrili karpatské hory viac medveďom ako ľuďom, a že aj medvede majú právo na kúsok nerušeného miesta pre život.

MÝTUS 3. Medvede sa správajú agresívne

Medveď je za normálnych okolností prirodzene plaché zviera. Inštinktívne sa vyhýba miestam, kde sa často vyskytujú ľudia. Ak sa aj nechtiac dostane do ich blízkosti, vo väčšine prípadov sa o tom človek ani nedozvie a medveď sa v tichosti stratí.

Agresívne správanie sa môže vyskytnúť najmä ak je medveď:

- zranený, postrelený
- chorý – zriedkavá besnota
- *synantropný* – naučený na blízkosť ľudí, vynucujúci si potravu nemá kam utiecť (napríklad v teréne sa stretnú tri rodiny hlučných hubárov a medveď sa nachádza uprostred)
- pri koristi – veľmi zriedka, väčšinou ujde
- medvedica s mladými – zriedka, zväčša, keď sú medvieďatá veľmi mladé (do 8 mesiacov)

Prevažná väčšina médiami popisovaných prípadov negatívneho správania sa medveďov je z časti alebo úplne nepravdivá. Postihnutý sa vykresľuje v pozícii hrdinu, ktorého ohrozovala strašná šelma. Vykreslený medveď je obyčajne väčší ako v skutočnosti, útočný, hrozne reve, prenasleduje a pod. Chyba zo strany človeka, napríklad to, že medveď bol postrelený, synantropný... sa nespomenie.

Počty medveďov v poľovných revíroch bývajú aj niekoľkonásobne nadsadené. Napadnuté ovce na salašoch neboli strážené, ba ani v ohrade, stal sa i prípad, keď ovce zjedli valasi a obvinili medveďa.

Najčastejším motívom týchto nadsadených alebo úplne nepravdivých informácií býva **žiadosť o ministerskú výnimku na lov**, ktorú treba zargumentovať, alebo heroizovanie ľudí, ktorí z bežného stretnutia vytvoria dramatický príbeh.

Medveď je v podstate dobrák.
Nič od nás nechce – len pokoj.
Je to veľké zviera a potrebuje priestor, rozsiahle staré lesy bez ciest, po ktorých sa hrnú davy turistov. Máme u nás predsa národné parky a rezervácie. Doprajme im aspoň tú trošku pokoja. Alebo sme už takí sebeckí, že ani toto nedokážeme?

Nekorunovaný kráľ našich lesov

Medveď hnedý (Ursus arctos) je najväčší všežravec našich lesov. Napriek pozornosti, ktorú oddávna u človeka medveď vzbudzoval, máme len pomerne málo poznatkov o ekológii a etológii tohto druhu u nás.

Medveď sa rodí v čase brloženia, teda v zime a kým nie je schopný začať vnímať okolitý svet, zotrváva v brlohu s matkou a súrodencami asi do polovice marca. S matkou zostáva väčšinou po dobu dvoch rokov, spoznáva svet, je hravý ako dieťa, napodobňuje, učí sa. Keď príde čas zrelosti, osamostatní sa a do konca života žije sám. Je to zviera, ktoré žije skryto a osamelo. Stretnúť ho sa podarí len zriedka, pretože je prirodzene plachý.

Život medveďa, ktorý trvá asi do 20 až 30 rokov prebieha v pravidelnom ročnom stereotype. Na jar vychádza zo svojho zimného brloha vychudnutý a vyhladnutý a prvým jeho počinom je, že sa ide napiť vody. Hľadá si akúkoľvek potravu, či už rastlinnú (pasie sa na šťavnatej tráve, obžiera mladé výhonky stromov) alebo živočíšnu v podobe uhynutej zveri. Orientuje sa čuchom.

Neskôr sa zloženie potravy medveďa vylepšuje a výrazne sa zlepší aj jeho kondícia. Jedinou celodennou starosťou medveďa v tomto čase je poriadne sa najesť, t.j stráviť niekoľko hodín napr. v čučoriedniku, malinisku, potom si oddýchnuť a s plným bruchom poleňošiť, povyvaľovať spráchnivelé pne, vykúpať sa v potoku.

Postupne prichádza obdobie ruje. Po nej s ústupom leta a začiatkom jari je najdôležitejšou úlohou medveďa sa dobre vypásť, pretože bez dostatočných tukových zásob by zimu neprežil. Umožňuje mu to dostatok rastlinnej potravy, predovšetkým bobuľovité lesné plody, lesné ovocie, ako aj dozrievajúce obilniny. Medveď sa živí prevažne rastlinou potravou, konzumuje obilné zrná, plody ovocných stromov, med, mravce, ale aj diviačiu a srnčiu zver občas i hospodárske zvieratá, najmä ovce.

S príchodom zimy, keď začne padať prvý sneh, sa medveď utiahne do svojho brloha, ktorý preňho nie je problém pripraviť. Postačia mu mladé smrečiny, zvalený strom, skalný previs. Do brlohu vchádza zadkom a dáva si pozor, aby zanechal po sebe čo najmenej stôp. Po napadnutí snehu je potom dôkladne utajený a ukladá sa na zimný spánok. Ide o stav určitej letargie - polospánku, z ktorého sa môže po vyrušení veľmi ľahko zobudiť. Deje sa tak spravidla v decembri, ale niekedy až v januári. Na jar opäť nastáva ten istý kolobeh.

Medvede nežijú dlhodobo na jednom mieste. Ich teritórium sa pohybuje od 2000 – 3000 ha. Väčšinou zotrvávajú na určitom mieste niekoľko dní, týždňov, najmä kvôli potrave a potom migrujú ďalej. Svoje teritórium si značia pachovými značkami, výkalmi, ale najmä záhryzmi na strome, z čoho sa dá odhadnúť aj hmotnosť medveďa. Dospelé jedince sú v priemere ťažšie a väčšie ako samice: samci obyčajne vážia 140 – 320 kg, samice 100-200 kg.

Medveď bol v minulosti vždy veľmi rešpektovaným zvieraťom a najmä primitívne národy ho považovali – a ešte aj dnes považujú - za vládcu prírody, napr. tajgy. Uctievali ho ako bytosť s nadprirodzenými silami, ba často ho aj poľudšťovali, lebo niektoré jeho rysy a vlastnosti sa dosť podobajú ľudským. Avšak keď začal rozvoj primitívneho pastevného spôsobu chovu hospodárskych zvierat, **stal sa z medveďa nepriateľ chovateľov**, lebo napádal ich stáda. Poľovanie, vplyv urbanizmu spôsobil narušenie prirodzenej regulácie a spôsobil to, že medveď takmer v našich lesoch vyhynul.

Po 2. svetovej vojne sa stal chráneným druhom s celoročnou ochranou, čím sa u nás podarilo zabrániť jeho vyhynutiu.

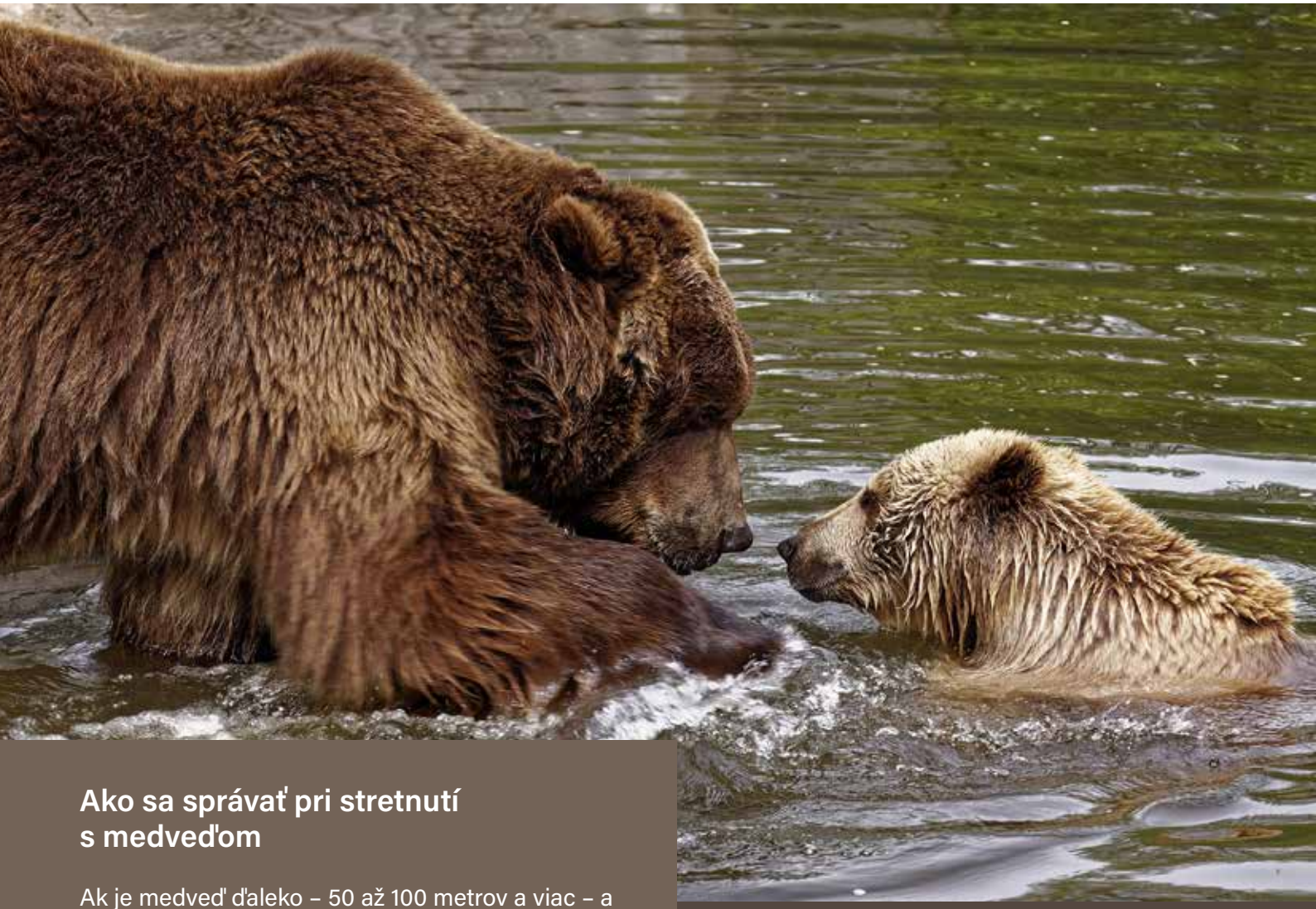

Ako sa správať pri stretnutí s medveďom

Ak je medveď ďaleko – 50 až 100 metrov a viac – a nepostupuje vaším smerom, môžete ho pokojne pozorovať, nič neprezraďte, aby ste ho zbytočne nevyplašili a ticho si čupnite.

Ak sa približuje a je dosť ďaleko, v tichosti a pokoji odíďte. Ak sa medveď približuje a je blízko, treba ho na seba čím skôr upozorniť pokojným hlasom a v tichosti odísť.

Ak je veľmi blízko – menej ako 50 metrov – a stále sa približuje, treba postupovať ako v 3., nesmiete mu však pozerať do očí, považuje to za výzvu. Otočte sa bokom, tvárte sa, že medveďa nevidíte a jedným okom kontrolujte, čo robí. Kričať a utekať pred medveďom nie je potrebné. Možno to výnimočne urobiť, ak medveď uteká priamo na vás a nevie, že ste tam – pritom neútočí, vtedy ho treba zastaviť kričaním.

Utekajte len vtedy, ak je medveď v situácii, že nemá kam utiecť a ste veľmi blízko. Len tak sa mu dá vytvoriť priestor na ústup. Medveďa sa netreba báť, nie je nebezpečný. Stretnutiu s človekom sa vyhýba, je preňho nepríjemné. Skryje sa alebo utečie skôr ako ho zbadáte.

Zopakujme si. Najnebezpečnejšie medvede pre človeka sú:

- **zranené jedince**, postrelené poľovníkmi alebo pytliakmi
- **kontajnerové medvede**, ktoré stratili prirodzenú plachosť
- **medvedice s mladými len výnimočne**, inštinktívne sa vyhýbajú miestam, kde sa vyskytujú ľudia.

  V prípade, že sú medvieďatá malé (na jar prvého roku život) a nevedia ešte rýchlo utekať, sa o ne medvedice boja najviac.

Stop komerčnému lovu tuleňov!

Každý rok je na kanadskom pobreží zastrelených, na smrť ubitých alebo zaživa z kože stiahnutých približne 300 000 tuleňov, najmä kvôli ziskom z predaja kožušín.

Pritom v drvivej väčšine ide o tulenie mláďatá, často dvoj- či trojtýždňové. V takomto veku ešte nemajú dobre vyvinutú schopnosť pohybu a plávania, lovcom nedokážu uniknúť a sú pre nich ľahkou korisťou. Mnohé z nich zažívajú pomalú a bolestivú smrť len preto, aby ich kožušina bola použitá do luxusných výrobkov odevného priemyslu.

Koalícii európskych a medzinárodných organizácii na ochranu zvierat, ktorej súčasťou bola aj Sloboda zvierat, sa na jar 2009 podaril obrovský prielom. **Európsky parlament schválil zákaz predaja výrobkov z komerčného lovu tuleňov na celom území EÚ.** Uzavretie tohto vyznamného trhu pre kožušiny tuleňov bude mať za následok výrazné zníženie počtu ulovených tuleňov, možno aj úplné zastavenie ich komerčneho lovu v Kanade.

Tento obrovský úspech je vyústením mnohoročných snáh ochrancov zvierat vedených organizáciami IFAW, HSI a Eurogroup For Animals. Nebol by však možný bez vytrvalej angažovanosti európskej verejnosti. Chceme vyjadriť vďaku vám, našim dobrovoľníkom a podporovateľom, za vaše petície, listy, pohľadnice a e-maily, ktoré ste posielali kompetentným, za vašu účasť na verejných akciách a demonštráciach a za šírenie informácií o ochrane tuleňov. **Aj vďaka vám tisíce tuleních mláďat dostane šancu žiť prirodzeným životom bez ohrozenia človekom.**

Fakty a mýty

Napriek evidentnej brutalite a zbytočnosti komerčného lovu tuleňov, existuje o tejto téme mnoho mýtov a dezinformácii, šírených najmä kanadskou vládou, ktorých účelom je prikrášliť skutočnú podobu lovu.

Čo by ste mali vedieť:

Komerčný lov je brutálny. Tulene sú lovené buď streľbou z diaľky alebo údermi takzvaným *hakapikom*. **V oboch prípadoch vidieť tulene zvíjať sa dlho v bolestiach.** Všetky nariadenia o „humánnom“ zabíjaní sa ukázali byť neuskutočniteľné.

Komerčný lov tuleňov prebieha na odľahlých miestach, v ťažkom teréne a vo veľkých rýchlostiach, čo znemožňuje šetrné zabíjanie. Účinná kontrola dodržiavania „humánnych“ pravidiel lovu neexistuje.

Lov tuleních mláďat

Drvivá väčšina ulovených tuleňov (vyše 95 %) sú mláďatá v rozmedzí troch týždňov až troch mesiacov. Komerčný lov tuleňov je v skutočnosti lovom tuleních mláďat, ktoré voči lovcom nemajú šancu.

Komerčný lov verzus tradičný lov

Tvrdenia, že lov tuleňov patrí k tradičnému spôsobu obživy Inuitov a protesty ochrancov zvierat im bránia v ich spôsobe života, je nepravdivý. **Je rozdiel medzi komerčným a tradičným lovom tuleňov.** Náš protest smeruje proti komerčnému lovu, ktorý je vykonávaný v masovom meradle, za účelom zisku a pomocou najmodernejších prostriedkov (lode, vrtuľníky, snežné skútre,...). Tradičný lov Inuitov predstavuje iba malé percento z celkového počtu ulovených tuleňov a snahy ochrancov zvierat sa ho nijak nedotýkajú.

Tulene verzus tresky

Kanadská vláda tvrdí, že tulene, ktoré sa živia treskami sú premnožené, v dôsledku čoho klesá populácia tresiek a trpí kanadský rybolov. V skutočnosti žiadna vedecká štúdia nepotvrdila túto hypotézu. Tresky predstavujú zanedbateľný zlomok z celkovej potravy tuleňov. Tresky sú však potravou aj iných morských živočíchov, ktoré obsadzujú miesto uvolnené po ulovených tuleňoch. Vedecké štúdie označujú za príčinu poklesu stavu tresiek, ich nadmerný lov rybármi. **Človek je teda zodpovedný nielen za lov tuleňov ale aj za zmenšenie počtu tresiek.**

Ekonomicky bezvýznamný

Komerčný lov tuleňov predstavuje menej ako pol percenta HDP kanadských štátov Labrador a Newfoundland. Sezóna lovu tuleňov trvá celkovo približne tri mesiace v roku, na niektorých miestach však iba niekoľko dní. Počet ľudí, ktorí si takto sezónne privyrábajú je iba okolo 5000.

Vo svetle týchto údajov, neobstojí tvrdenie Kanady, že lov je pre pobrežné regióny ekonomicky nevyhnutný. **Keby Kanada tento brutálny lov zastavila, každý lovec by mal nárok na finančnú kompenzáciu od vlády, tak ako je to v prípade rybolovu.** Bez podpory kanadskej vlády by tento priemysel bol ekonomicky nerentabilný. Kanadská vláda má mnoho iných možností ako zabezpečiť obživu svojich občanov.

Globálne otepľovanie ohrozuje tulene

V dôsledku globálneho otepľovania sa zmenšuje arktická ľadová pokrývka, bez ktorej tulenie mláďatá nedokážu prežiť prvé týždne života. Státisíce tuleních mláďat takto hynie ešte pred začatím samotnej loveckej sezóny utopením v ľadových vodách oceánu. Tulenie mláďatá potrebujú našu ochranu, nie zabíjanie.

Svetová verejnosť odmieta lov tuleňov

Podľa prieskumov **väčšina Kanaďanov, Američanov aj Európanov je proti zabíjaniu tuleňov** (takmer 70 % Kanaďanov, takmer 80 % občanov USA, 95 % Holanďanov a 79 % Britov).

Naše aktivity

V roku 2007 Belgicko a Holandsko v snahe ochrániť tulene pred lovom prijali zákazy dovozu výrobkov z nich na svoje územia. Kanadská vláda tieto zákazy napadla na pôde Svetovej obchodnej organizácie (WTO) ako odporujúce pravidlám slobodného obchodu a žiada ich zrušenie. Právomoc zastupovať štáty EU na pôde WTO má Európska únia. **Obrátili sme sa na komisára EÚ pre obchod Petera Mandelsona so žiadosťou, aby dôsledne bránil zákony chrániace tulene prijaté v Belgicku a Holandsku a obhájil ich opodstatnenosť.**

Približne 1000 ľudí zo Slovenska k tejto vyzve pridalo svoj podpis (listom 700, elektronicky 300).

V júni 2008 sme usporiadali **protestné zhromaždenie pred kanceláriou kanadského veľvyslanectva v Bratislave** a odovzdali sme petíciu za zastavenie komerčného lovu tuleňov s približne 2000 podpismi. Nadviazali sme **spoluprácu s Ministerstvom životného prostredia SR** za účelom prijatia slovenského zákazu dovozu výrobkov z tuleňov.

13. 3. 2009 sme zorganizovali **verejné zhromaždenie na námestí SNP v Bratislave**, na ktorom sme informovali verejnosť o krutosti voči tuleňom prostredníctvom infostánku, letákov, videoprojekcie a príhovorov rečníkov,. Na akcii sme podpisovali petície za prijatie celoeurópskeho zákazu dovozu a predaja výrobkov z tuleňov adresované ministrovi ŽP, našim poslancom v Európskom parlamente a komisárovi Jánovi Figeľovi.

Na záver sme ministrovi Jánovi Chrbetovi odovzdali symbolického plyšového tuleňa a požiadali ho o podporu úplného zákazu obchodu s výrobkami z tuleňov v EÚ.

Demonštrácia v Bruseli

1. 7. 2008 sme sa zúčastnili **celoeurópskej demonštrácie v Bruseli**, kde sme spolu s ďalšími 1500 účastníkmi žiadali Európsku komisiu o prijatie zákazu dovozu výrobkov z tuleňov do všetkých štátov EÚ.

Na podporu požiadaviek vystúpili očití svedkovia lovu v Kanade, poslanci Európskeho parlamentu, Belgickí a Holandskí herci a bývalý člen Beatles Paul McCartney.

História boja za zákaz komerčného lovu tuleňov

V 60. a 70. rokoch 20. storočia nadmerný lov tuleňov spôsobil zdecimovanie ich populácie pri kanadskom pobreží na tretinu ich pôvodného počtu.

Celosvetové protesty pobúrenej verejnosti vtedy viedli k prijatiu zákazov dovozu výrobkov z tuleňov v niektorých krajinách. Od roku 1972 je dovoz výrobkov z tuleňov zakázaný v USA. Európska únia zakázala v roku 1983 dovoz výrobkov z tuleňov grónskych mladších ako tri týždne (kožušinu z trojtýždňových a starších tuleňov je však možné do EÚ dovážať).

Tieto zákazy priniesli tuleňom vyše desať rokov trvajúce obdobie pokoja, vďaka ktorému sa ich populácia mohla zotaviť a rozrásť. V roku 1996 však kanadská vláda zvýšila kvóty na lov a začala ho opäť podporovať. Od vtedy každý rok (s výnimkou roku 2000) ulovia okolo 300 000 tuleňov (zväčša mláďat).

Svetová verejnosť sa opäť ozýva a žiada ochrániť tulene pred priemyselným zabíjaním. Keďže kanadská vláda je k týmto apelom hluchá, úsilie ochrancov zvierat smeruje viac k predstaviteľom iných štátov a EÚ. Kampaň viedla k prijatiu zákazu v Mexiku . V roku 2006 sa podarilo dosiahnuť prijatie deklarácie v Európskom parlamente, ktorá vyzýva Európsku komisiu, aby prijala celoeurópsky úplný zákaz obchodovania s výrobkami z tuleňov.

V tom istom roku, parlamentné zhromaždenie Rady Európy vyzvalo členské krajiny, aby prijali národné zákazy obchodovania s výrobkami z tuleňov. V roku 2007 národné zákazy boli schválené v Belgicku a Holandsku. Podobný zákaz existuje aj v Slovinsku a Chorvátsku. V ďalších krajinách sú takéto zákazy navrhnuté a prechádzajú legislatívnym procesom (Nemecko, Taliansko, Rakúsko, Luxemburg , Francúzsko, Česká republika). Sloboda zvierat v súčasnosti rokuje s Ministerstvom životného prostredia SR o možnosti prijatia úplného zákazu na Slovensku.

V júli 2008 Európska komisia schválila návrh Komisára pre životné prostredie Stavrosa Dimasa zakázať dovoz výrobkov zo všetkých tuleňov do EÚ. Spoločne s ostatnými organizáciami na ochranu zvierat, vnímame toto rozhodnutie ako krok správnym smerom, rozhodne však nie dostatočný. Návrh totiž obsahuje výnimku, ktorá dovoľuje dovoz z krajín kde lov prebieha „humánne". Je tu vážna obava, že túto „dieru" v zákone sa budú snažiť lovci tuleňov využiť a zákaz takto obísť. Kanadská vláda už dnes tvrdí, že lov na jej území je v súlade s pravidlami „humánneho" zabíjania.

Apelujeme preto na poslancov Európskeho parlamentu, aby pri prerokúvaní regulácie využili svoje právo a zmenili jej znenie tak, aby znamenala skutočnú ochranu tuleňov. Žiadame úplný zákaz dovozu, vývozu a predaja všetkých výrobkov z tuleňov bez výnimiek.

Pomôžte zachovať zákaz lovu veľrýb

Od roku 1987 Japonsko zabilo vyše 11 000 veľrýb, bez hanby sa vzpierajúc globálnemu zákazu.

Počas uplynulého roku IWC (Medzinárodná veľrybárska komisia) rozmýšľala o svojej budúcnosti a zmietajúc sa v zajatí histórie veľrybárstva a meniacej sa doby, ktorá vyžaduje ochranu týchto inteligentných cicavcov. V tejto neistote bolo v marci navrhnuté, aby boli kvóty pobrežného lovu veľrýb upravené v prospech Japonska. **Marcový návrh by odmenil desivé správanie Japonska povolením brutálneho zabíjania ešte väčšieho množstva veľrýb.**

Nespočetné množstvo vládnych a medzivládnych orgánov po celom svete sa zhodlo, že je **našou zodpovednosťou zaobchádzať so zvieratami humánne**.

Záväzok Európskej únie voči dobrým životným podmienkam veľrýb je jasne vyjadrený Amsterdamskou zmluvou, ktorá označuje zvieratá za vnímavé tvory a vyjadruje sa v tom zmysle, že Európske spoločenstvo by malo *„v plnom rozsahu zohľadňovať dobré životné podmienky zvierat“*. Navyše, akčný plán Spoločenstva na ochranu a dobré životné podmienky zvierat na roky 2006-2010, určuje za svoj prvoradý cieľ *„naďalej propagovať vysoké normy týkajúce sa dobrých životných podmienok zvierat v EÚ a na medzinárodnej úrovni“*.

Navyše by vytvoril základ pre nebezpečný precedens, ktorý by otvoril brány k celosvetovému obnoveniu pobrežného lovu veľrýb, čo by podkopalo jestvujúci zákaz. Pre Európanov, ktorým záleží na ochrane a dobrých životných podmienkach veľrýb, je toto absolútne neprijateľné.

Milióny ľudí v celej Európe veria, že komerčný lov veľrýb by mal byť zastavený z jednoduchého dôvodu – je neskutočne krutý. Vystreľujúce harpúny používané na zabitie veľrýb sa za posledných vyše 100 rokov zmenili len málo, a aj samotné údaje Japonska ukazujú, že vyše 60% veľrýb nezahynie okamžite. Ich rozmery znemožňujú ich humánne zabíjanie na mori – niektoré bojujú aj vyše hodiny s hroznými zraneniami, pričom sa zúfalo pokúšajú o únik.

Utrpenie spôsobené komerčným lovom veľrýb nie je potrebné – z veľrýb nepochádzajú žiadne výrobky, ktoré by nebolo možné vyrobiť iným spôsobom.

Myslíme si, že komerčný lov veľrýb, keďže ho nie je možné vykonávať humánnym spôsobom, by nemal byť vykonávaný vôbec. Európska únia by nemala povoliť takéto kruté zabíjanie pre mäso a zbytočné predĺženie utrpenia zabitých cicavcov na súši.

Posledný júnový týždeň roku 2009 bude kritickým pre veľryby. IWC, ktorej členom je aj Slovensko, zasadne, aby rozhodla o ich budúcnosti.

Spoločenské zvieratá

Našli sa. Pretože prajeme osudovým stretnutiam...

Kampane na podporu adopcií zvierat z útulkov od októbra 2013 v uliciach Bratislavy.

V kampani „Našli sa“, sme chceli upriamiť pozornosť na ašich útulkáčov, ktoré si prežili časť svojho života na ulici a napokon v útulku Slobody zvierat, kde si vďaka fajn ľuďom našli nový domov. **Najdúchovia a opustenci sa menia na veľkých členov rodiny a naša úloha, dávať druhú šancu je splnená.** Navštevujte útulky a nechajte sa získať.

Sloboda zvierat ďakuje všetkým vzorným majiteľom psíkov a tisíckam ďalších akčných ľudí, ktorí stoja pred veľkou výzvou – pomáhať a dávať druhú šancu!

Liberty for Dogs

Spolupráca s partnerskou organizáciou Retriever in Not e. V bola odskúšaná v roku 2009, kedy jej prostredníctvom bolo zachránených a umiestnených v Nemecku okolo 90 zvierat.

Projekt naväzuje na jeden z hlavných projektov organizácie Retrevier in Not e. V „Liberty for Dogs" realizovaným na území Slovenska. Jeho cieľom je mapovanie chovov čistokrvných zvierat s dôrazom na kontrolu chovu podľa wellfare v spolupráci s príslušnými RVPS – snaha o zjednanie nápravy pri chove, resp. vykonanie krokov potrebných na jeho zrušenie v prípade zistenia závažných porušení.

Pre koho je projekt Liberty for Dogs?

Jednou sú **registrovaní chovatelia**, dodržiavajúci aspoň základné podmienky welfare, ktorí však po niekoľkých rokoch využívania chovných zvierat nemajú pre ne odbyt. Ich chovné feny produkujú málo šteniat a preto po 4-5 rokoch veku zvieraťa pristupujú k ich eutanázii, resp. v poslednej dobe v súvislosti so zníženou kúpyschopnosťou obyvateľstva rušia chovy darovaním celých chovov jednotlivých rás. **Pre týchto chovateľov bola v rámci projektu ponúknutá možnosť BEZODPLATNÉHO odovzdania zvieraťa do útulku Slobody zvierat.**

V druhej línii je riešenie problémov s chovateľmi porušujúcimi podmienky chovu welfare, **nelegálnymi chovateľmi** – tzv. „masovými producentmi „ šteniat.

Túto problematiku Sloboda zvierat rieši v úzkej súčinnosti so zodpovednými orgánmi štátnej správy, orgánmi činnými v trestnom konaní a v neposlednej miere aj daňovými úradmi. Avšak táto cesta je bohužiaľ kvôli zdĺhavej agende a nedokonalostiam v potrebnej legislatíve behom na dlhé trate s často neistým výsledkom.

Transport zvierat je realizovaný systémom TRACES (vývozné dokumenty, ktoré informujú o prevoze zvierat všetky príslušné pohraničné zložky jednotlivých krajín ako i štátnych veterinárov krajín cez ktoré transport prechádza). **Sloboda zvierat sa týmto stala prvou a zatiaľ jedinou organizáciou na Slovensku transportujúcou zvieratá bezodplatne výhradne z dôvodu záchrany ich života, podľa platnej legislatívy EU.** Veríme že pri tomto nás budú nasledovať aj ostatné ochranárske združenia, aby sa v budúcnosti vyhli podozreniam z nelegálneho vývozu zvierat do zahraničia.

Partner projektu Retriever in Not

Organizácia Retriever in Not e. V je jedným z najväčších ochranárskych združení v Nemecku.

Pracuje na báze **dočasnej opatery v rodinách**, kam je zviera okamžite po príchode umiestnené, je mu zabezpečené kompletná veterinárna starostlivosť ale najmä po rokoch trápenia v chovných kotercov láska a opatera v rodine. O jeho pobyte sa vedie denník na stránkach organizácie s detailným popisom jeho povahy, správania a iných potrebných informácií pre budúcheho majiteľa.

Majiteľom zvieraťa je naďalej organizácia Retriever in not e.V, ktorá všetkých žiadateľov a adopciu kontroluje a má právo adopciu odmietnúť. Tím spolupracovníkov tvorí cca 60 ľudí , vo všetkých regiónoch Nemecka ktorí pracujú bez nároku na mzdu.

Je dôležité uviesť, že bez tejto spolupráce, by nebolo v silách Slobody zvierat zachraňovať chovné zvieratá v takom množstve, lebo ak by sme nemali istotu ich odchodu cez partnerskú organizáciu po uplynutí doby karantény kapacity útulku by neboli dostatočné na ich ďalšiu záchranu.

Do dnešného dňa bolo v rámci projektu Liberty for Dogs in Slovakia zachránených okolo 800 zvierat!

Ako Liberty for Dogs pomáha zvieratám

Všetky zvieratá darované alebo odobraté chovateľom sú veterinárne ošetrené.

V prípade potreby sú vykonané nevyhnutne nutné operačné zákroky a zvieratá sú VYKASTROVANÉ (aby sa zabránilo ich ďalšiemu zneužitiu na chov), zaočkované, označené čipom a ponúknuté na adopciu.

V prípade nezáujmu o adopciu v rámci útulku sú po 21 dňoch karantény ponúknuté na adopciu cez organizáciu Retriever in Not, e.V. Táto doba je nutná z dôvodu dĺžky ochranného zaočkovania pre ich prevoz.

Spotrebitel'

Na etikete záleží!
39Days4Rosa

Kampaň *Labelling matters* žiada Európsku komisiu povinne označovať všetky živočíšne produkty (mäso, mlieko, syry...) podľa spôsobu chovu tak, ako je tomu u vajec.

Spotrebiteľ sa tak bude mať možnosť z obalu rýchlo a ľahko dozvedieť, v akých podmienkach žilo zviera (veľkochov, voľný chov, biochov) a bude sa môcť zodpovedne rozhodnúť o nákupe. Európania budú mať konečne šancu podporiť chovy priateľské k zvieratám.

8 z 10 spotrebiteľov chce produkty z chovov priateľských ku zvieratám

Podľa prieskumu z júla 2013 až 8 z 10 spotrebiteľov EÚ chce vedieť, z akého chovného systému pochádzajú mliečne produkty a mäso, ktoré kupujú. Väčšina kupujúcich zároveň uvádza, že podľa etikety takmer nikdy nedokáže identifikovať, či mliečny výrobok alebo mäso pochádzajú z chovu humánneho k zvieratám. **Povinné označovanie produktov zruší diskrimináciu dobrých farmárov, pretože ich produkty konečne odlíši od produktov z veľkochovov, podporí rozvoj fariem s lepšími podmienkami a zlepší život miliónov kurčiat, sliepok, moriek, kačíc... chovaných v EÚ na mäso.**

Európska komisia hlasy európskej verejnosti dlho ignorovala, tento rok prehodnocuje zavedenie povinného označovania hydinového mäsa! K tomuto kroku sa zaviazala už v roku 2012 (Stratégia Európskej únie v oblasti ochrany a dobrých životných podmienok zvierat na obdobie rokov 2012 – 2015).

Preto sa pridávame k desiatkam medzinárodných organizácií a žiadame zaviesť jasné označovanie produktov podľa spôsobu chovu, tak ako je tomu od roku 2004 u vajec (3 - klietkový chov, 2 - podstielkový chov, 1 - voľný chov, 0 - biochov).

Najprv vajce, potom sliepka alebo *39Days4Rosa*

Jednoduchý prehľadný systém značenia vajec si u spotrebiteľov získal veľkú popularitu a významne pomohol zvýšiť welfare nosníc. Podľa údajov EK podiel neklietkových chovov v Európe vzrástol z 19,7% (2003) na **42,2%** (2012) *(zdroj: CIRCABC, 2013)*.

Pilotným projektom kampane Na etikete záleží je iniciatíva 39Days4Rosa. Spolu so zahraničnými partnerskými organizáciami na ochranu zvierat chceme upozorniť európsku verejnosť na chovné podmienky hydiny na mäso a žiadame Európsku komisiu o zavedenie povinného označovania hydinového mäsa na obaloch produktov.

***Tamsin French**, 23-ročná dcéra britského farmára, ktorý chová kurčatá tak, ako sa majú: na dvore, pod stromami, 56 dní. **Rosa prejde v auguste EÚ** (19. 8. aj Slovensko) aby všetkým odkázala, že spotrebitelia majú byť na obale informovaní, v akých podmienkach kurčatá žili. Len tak môžu podporiť poctivých farmárov, ktorí doprajú kurčatám dobré podmienky!*

Kurča Rosa žiada značenie mäsa podľa spôsobu chovu

Rosa putuje po Európe 39 dní... **Priemerne toľko trvá život kurčaťa chovaného na mäso vo veľkochove v EÚ.** Bez výbehu, bez možnosti správať sa prirodzene - hrabať, zobať, skúmať prostredie a voľne sa pohybovť. Je to málo dokonca aj na to, aby prirodzene narástlo a netrpelo kvôli urýchlenému rastu deformovaním kostí a kĺbov.

Na to všetko upozorňuje Rosa na svojej púti Európou. Začala 1. augusta 2014 v Londýne, navštívi Štokholm, Helsinki, Amsterdam, Berlín, Tallin, Prahu a 18. augusta aj Bratislavu! Jej cesta sa skončí 8. októbra v Bruseli. **Púť Rosy mapuje krajinu po krajine tento 4-minútový film.**

Žiada **poctivé označovanie mäsa** - aby spotrebiteľ ľahko rozoznal, či žilo kurča vo veľkochove, v chove s voľným výbehom alebo biochove a mohol svojou kúpou podporiť farmárov, ktorí doprajú zvieratám lepšie podmienky.

Ako dopadlo turné Rosy po Európe?

39-dňové turné „39Days4Rosa" jasne ukázalo záujem obyvateľov EÚ o zavedenie povinného označovania živočíšnych produktov podľa spôsobu chovu.

Ako vyzerá Rosine turné v číslach?

Mediálne výsledky:

- Rosa navštívila 21 krajín EÚ
- Objavila sa na titulkoch novín vo všetkých 21 krajinách
- Napísali o nej 170 originálnych článkov
- Rosa sa objavila na národných TV okruhoch 8 členských štátov a regionálnych TV 3 krajín.
- Mediálny dosah bol 100 miliónov obyvateľov a spotrebiteľov EÚ
- Krátky film z turné, režírovaný jednou z členiek Rosinej misie, Sam White, bol odprezentovaný poslancom Európskeho parlamentu 7. októbra 2014 v rámci projektu *Eurogroup for Animals: Act 4 Animals*. Stretol sa s veľmi pozitívnym prijatím!

Politické výsledky:

- Pod petíciu sa podpísalo 85, 477 občanov z 28 členských krajín EÚ.
- Petičný list s výzvou dostali Komisári EÚ pre Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka, Zdravie a ochranu spotrebiteľa a Práva a tiež všetkých 28 národných ministrov pôdohospodárstva.
- Rosa zorganizovala a absolvovala stretnutie so Svetovou organizáciou pre zdravie zvierat (OIE), na ktorej sa zúčastnil aj Riaditeľ odboru EK pre zdravie a pohodu zvierat a vyjadril veľkú podporu cieľom kampane Labelling matters aj zmenám v legislatíve EÚ.
- Začiatkom novembra sa zástupcovia Labelling matters stretávajú s generálnym riaditeľom sekcie Poľnohospodárstva, aby prispeli k chystanej revízii legislatívy - tento rok (2014) prehodnocuje EK označovanie hydinového mäsa a je to ideálna príležitosť dosiahnuť pre spotrebiteľov EÚ poctivé povinné označovanie hydinového mäsa.

Ďalšie plány?

Nasledujúcich 6 mesiacov bude Labelling Matters zvyšovať tlak na Generálne riaditeľstvá Poľnohospodárstva a rozvoja vidieka, Zdravia a ochranu spotrebiteľa a Práva a pokúsime sa pre našu vec získať aj jednotlivých národných ministrov pôdohospodárstva. List slovenskému ministrovi pôdohospodárstva so žiadosťou o stretnutie sme už zaslali.

Znenie listu ministrom členských štátov EÚ

Prosíme o sprísnenie označovania hydinového mäsa - malo by byť povinné.

Nedávno ste obdržali od podporovateľov európskej iniciatívy "Labelling Matters" (Na etikete záleží) list podpísaný viac než 85 000 obyvateľmi a spotrebiteľmi Európskej únie. Žiadal Vás o podporu jednoduchej zmeny pravidiel EÚ, ktorá by nariadila označovanie hydinového mäsa podľa spôsobu výroby – a pomohla zlepšiť životy miliónov kurčiat a iných vtákov chovaných na mäso v rámci celej EÚ.

- Túto zmenu podporujú viac ako tri štvrtiny spotrebiteľov EÚ
- Zmena bude prínosom pre všetkých producentov vďaka poskytnutiu diferenciácie cien na trhu

Labelling Matters je partnerský projekt medzinárodných organizácií Compassion in World Farming, Eurogroup for Animals, RSPCA, Soil Association a World Animal Protection a úzko spolupracuje aj so Slobodou zvierat.

Označovanie prináša udržateľné zmeny od základov
Európski spotrebitelia majú právo vedieť ako sa ich jedlo vyrába, nie len odkiaľ pochádza. Keď majú tieto informácie, majú možnosť zodpovedne sa rozhodnúť a pomôcť tak zlepšiť welfare hospodárskych zvierat. Povinné označovanie existuje v EÚ u vajec od r. 2004. Podľa informácií Komisie sa odvtedy chov nosníc v neklietkových systémoch zvýšil z 19.7% v r. 2003 na 42.2% v r. 2012, (zdroj: CIRCABC, 2013). Komisia si uvedomuje, že schéma sa ukázala ako úspešná pre zlepšenie blaha zvierat aj pre jasnú diferenciáciu cien na trhu.

Schéma pre označovanie vajec je populárna aj medzi výrobcami. Začiatkom tohto roka požiadala Britská rada pre vajcia Komisiu o rozšírenie povinného označovania aj na vaječné produkty ako koláče či sendviče. Rada hlási, že označovanie pomohlo efektívnejšiemu fungovaniu ponuky a dopytu. Keď majú spotrebitelia možnosť informovaného rozhodnutia o ich jedle, väčšina si vyberie vyšší welfare. Prínos majú tak výrobcovia, ktorí sa rozhodli investovať do nákladnejších, pre blaho zvierat priateľskejších systémov.

Snažíme sa o postupnú štandardizáciu všetkých živočíšnych výrobkov. Keďže sa práve tento rok Európska komisia venuje prehodnocovaniu označovania hydinového mäsa, ponúka sa výnimočná príležitosť na uskutočnenie ďalšieho kroku: poctivé povinné označovanie hydinového mäsa pre spotrebiteľov EÚ.

Zmätok v označovaní produktov znamená aj zmätok na trhu
Najnovšie štúdie ukazujú, že väčšina spotrebiteľov je zmätených z informácií o chovných systémov a spôsoboch produkcie mäsa a živočíšnych produktov na obaloch produktov. Slová ako "čerstvé z farmy", "z dvora" a obrázky zelených lúk a "šťastných" zvierat naznačujú väčšie blaho zvierat, než v skutočnosti majú a sú pre spotrebiteľov zavádzajúce. Neexistencia štandardizovaného označovania navyše umožňuje diskrimináciu tých farmárov, ktorí lepšie podmienky zvieratám skutočne poskytujú. Tento zmätok vytvára aj zmätok na trhu. Jasné, objektívne spôsoby označovania poskytujú jasné informácie pre spotrebiteľov a podporujú informované rozhodovanie.

Jednoduchá zmena v súlade s politikou EÚ
Stratégia EÚ v oblasti dobrých životných podmienok zvierat 2012-2015 zdôrazňuje zámer podporiť spotrebiteľov v informovaných rozhodnutiach tak, aby trh podporoval pozitívne zmeny pre blaho zvierat. Labelling Matters verí, že povinné označovanie je najlepší spôsob, ako poskytnúť spotrebiteľom viac informácií a podporiť ich, aby sa podieľali na zlepšovaní zdravia a pohody zvierat.

Tento rok Komisia prehodnocuje pravidlá označovania a marketing hydinového mäsa. Nariadenie Komisie 543/2008 z r.1991 už definuje štandardy výroby hydiny a používa označenia: "chov na hlbokej podstielke (extenzívny chov v hale)", "výbehový chov (chov v exteriéri)" , "voľný chov" a "úplne voľný chov (organický)". Nariadenie stanovuje normy, ktoré musí chovateľ splniť, ak chce svoju hydinu označiť príslušným označením.

Labelling Matters odporúča, aby už existujúce názvy doplnil aj termín "intenzívny vnútorný chov". Ten opisuje chov kurčiat v systémoch s najnižším štandardom welfare, ktoré nemajú nárok na používanie termínov zvedených pre označovanie vyššieho welfare.

Zmena populárna medzi spotrebiteľmi
Výskum z roku 2013 ukazuje, že označovanie by sa medzi spotrebiteľmi stretlo s veľkým úspechom. Prieskum zaznamenal odpovede 3000 respondentov z troch reprezentatívnych krajín EÚ: Veľká Británia, Česká republika a Francúzsko. Viac ako tri štvrtiny spotrebiteľov podporilo zavedenie jasného poctivého označovania produktov podľa spôsobu výroby, podľa modelu, aký bol zavedený na označovania vajec (VB: 83%, CZ: 78%, FR: 92%, Qa, Labelling Matters, 2013). Otestované boli aj nami odporúčané termíny. Viac ako tri štvrtiny respondentov sa vyjadrili, že takýto systém označovania "určite využije" a "pravdepodobne využije", (UK: 75%, CZ: 75%, FR: 85%).

Podporovanie rozvoja
Označovanie poskytuje príležitosť pre rozvoj v poľnohospodárskom sektore. Tam, kde označovanie existuje, si veľa spotrebiteľov vyberie produkt s vyšším welfare. Úspech označovania vajec potravinársky priemysel potvrdil.

Najväčšou motiváciou pre výrobcov je diferenciácia cien. Sme presvedčení, že veľa producentov by rado investovalo do kvalitnejších farmárskych systémov, no keďže je trh neprehľadný, nemyslia si, že by spotrebitelia ich úsilie ocenili a boli by konkurencieschopní. Povinné označovanie hydinového mäsa na obaloch poskytne výrobcom, ktorí chcú investovať do systémov priateľským k zvieratám, potrebnú istotu, že ich produkty budú na trhu jasne odlíšiteľné a že môžu investovať do kvalitnejších systémov a pridať hodnotu svojmu podnikaniu.

Európska komisia rozhodla o súčasných pravidlách o označovaní – Komisia môže navrhnúť aj ich zmenu. Práve teraz je tá najvhodnejšia príležitosť prospieť spotrebiteľom, výrobcom, aj zvieratám.

Veľmi by sme ocenili príležitosť na diskusiu o povinnom označovaní na osobnom stretnutí. Ďakujeme.

Ekologické chovy vedia, čo je *welfare* - podporme ich nákupom

Jednotlivé farmy uplatňujú *welfare* zásady v rôznej miere, alebo takmer vôbec. Najnižšie štandardy sa nachádzajú v intenzívnych veľko kapacitných chovoch, ktorých rozmach nastal po druhej svetovej vojne.

Cieľom bolo vyprodukovať čo najviac mäsa, mlieka a vajec za čo najnižšie náklady. Výsledok bol zlacnenie živočíšnych výrobkov a ich široká dostupnosť pre obyvateľstvo.

Cenu za tento luxus však zaplatili, a dodnes platia zvieratá. V týchto typoch veľkochovov zvieratá figurujú ako stroj na výrobu potravín a ich život je podriadený princípu maximalizácie zisku.

V železobetónových maštaliach, bez denného svetla a s umelým osvetlením, sú im odopierané mnohé prirodzené potreby a zažívajú psychickú a fyzickú bolesť. Väčšina mäsa, mlieka a vajec, ktoré bežne kupujeme pochádza od zvierat chovaných v takýchto podmienkach.

Naopak, najvyššie štandardy welfare môžeme nájsť v ekologických chovoch. Výrobky ekologického hospodárstva sa na Slovensku oficiálne označujú ako "Bio"; v zahraničí sa môžeme stretnúť tiež s označením „Eko" alebo „Organic".

Ekologické farmy musia spĺňať **prísne kritériá**, prechádzajú certifikačným procesom a podliehajú pravidelnej kontrole. To všetko má zabezpečiť najvyššiu možnú mieru uplatnenia piatich slobôd welfare.

Konkrétne podmienky sa líšia v závislosti od druhu zvierat, no medzi základné zásady *welfare* patrí:

- poskytnutie voľného výbehu, pastvín či trávnatých plôch
- obmedzenie hustoty chovu zvierat
- prispôsobenie ustajňovacích priestorov potrebám zvierat
- kŕmenie zvierat prirodzeným, čerstvým krmivom

Neklietkové vajíčka v obchodných reťazcoch na Slovensku

Otázka spôsobu chovu zvierat, od ktorých pochádzajú potraviny, ktoré konzumujeme, sa stáva v Európe čoraz dôležitejšou. **Rozhodujúcu úlohu v zlepšení podmienok chovu hospodárskych zvierat zohrávajú zákazníci – spotrebitelia**. Zodpovedným výberom živočíšnych výrobkov a nákupom produktov vyrobených s ohľadom na potreby zvierat pomáhajú zákazníci vytvárať zvieratám prostredie, ktoré vyhovuje ich prirodzeným potrebám a v ktorom je menej utrpenia.

Rastúci trh s eticky vyprodukovanými potravinami predstavuje pre obchodný sektor obrovskú výzvu. Obchodné reťazce, ktoré dokážu včas zareagovať na dopyt zákazníkov po eticky vyprodukovaných potravinách, sú schopné premeniť túto príležitosť aj na obchodný zisk.

Sme svedkami obrovských zmien v správaní významných obchodných spoločností, ktoré nie len zavádzajú do svojich ponúk potraviny z voľných a ekologických chovov, ale dokonca vyraďujú zo svojich predajní akékoľvek potraviny od zvierat chovaných v krutých podmienkach.

Značenie vajec

Spôsob chovu nosníc by mal byť slovne vyznačený na krabici od vajec. Okrem toho každé vajce musí byť označené rozlišovacím kódom, z ktorého veľmi ľahko môžeme vyčítať spôsob chovu.

Stačí ak vieme narátať do troch. Hneď prvé číslo na kóde prezrádza v akom systéme chovu bolo vajce vyprodukované:

0: Ekologický chov (BIO) - najvyšší stupeň uspokojenia nosníc, **1: Voľný chov, 2: Podstielkový chov, 3: Klietkový chov** – najnepriaznivejší systém chovu

Vajcia s kódom začínajúcim na niektoré z číslic 0, 1, 2, teda pochádzajú zo sliepok chovaných v lepších podmienkach a s väčším rešpektom k ich potrebám. Naopak, kód začínajúci číslicou 3 značí, že vajce pochádza od nosnice chovanej v nevyhovujúcich podmienkach.

Príklad rozlišovacieho kódu:

2SKVK37

Číslica **2** na začiatku kódu udáva, že vajce je z **podstielkového chovu**. Ďalšie údaje v kóde presnejšie lokalizujú chovnú stanicu: **SK** znamená, že chov sa nachádza na území Slovenska, **VK** znamená Veľký Krtíš, **37** udáva **presné číslo chovu** vo Vekom Krtíši.

Dobrá správa je, že už aj u nás na Slovensku dostať kúpiť v mnohých predajniach potravín vajcia z alternatívnych chovov. Väčšina ľudí už nemusí kupovať vajcia od sliepok uväznených v úzkych klietkach.

Máme na výber. Kúpou vajec z podstielkových, voľných alebo ekologických chovov prispievame k zmenšeniu utrpenia nosníc a k väčšiemu rešpektovaniu ich prirodzených potrieb.

Pamätajme na to pri najbližšom nákupe!

SLOBODA ZVIERAT

Ďakujeme vám za Vašu pomoc, podporu a entuziasmus. Bez Vás by sme to nedokázali!

© **Sloboda zvierat** a európski partneri Compassion in World Farming, Eurogroup for Animals, RSPCA, Retriever in Not e.V., Soil Association a World Animal Protection. Autorské práva vyhradené.